

POHJOISMAIDEN NEUVOSTO
SUOMEN VALTUUSKUNTA

TOIMINTAKERTOMUS

2003

K 11/2004 vp

POHJOISMAIDEN NEUVOSTO
SUOMEN VALTUUSKUNTA
TOIMINTAKERTOMUS
2003

HELSINKI 2004

ISSN 1237-0584

EDITA PRIMA OY, HELSINKI 2004

POHJOISMAIDEN NEUVOSTO

Suomen valtuuskunta

Eduskunnalle

Pohjoismaiden neuvoston Suomen valtuuskunta antaa oheisen kertomuksen neuvoston toiminnasta 2003. Kertomuksessa selostetaan 55. istuntoa 27.–29. lokakuuta 2003. Lisäksi esitetään katsaus neuvoston ja Suomen valtuuskunnan yleiseen toimintaan vuoden aikana.

Helsingissä 28. toukokuuta 2004

Pohjoismaiden neuvoston Suomen valtuuskunnan puolesta

Outi Ojala
puheenjohtaja

Patrick Zilliacus
sihteeri

S I S Ä L L Y S

1	YHTEENVETO	7		11	ELINKEINOVALIOKUNTA	32
2	SUOMEN VALTUUSKUNTA	9		12	TARKASTUSKOMITEA	33
2.1	Jäsenet 1.1.–2.4.2003	9		13	POHJOISMAIDEN NEUVOSTON PALKINNOT	34
2.2	Jäsenet 2.4. alkaen	10		13.1	Kirjallisuuspalkinto Ruotsiin	34
2.3	Toiminta	11		13.2	Musiikkipalkinto Norjan saame- laiselle	34
2.4	Pohjoismaisen yhteistyön kansal- linen ankkurointi	13		13.3	Luonto- ja ympäristöpalkinto Suomeen	35
3	YHTEISKOKOUS BALTIAN YLEIS- KOKOUKSEN KANSSA LUNDISSA 27.–29. HUHTIKUUTA	15		14	TIEDOTUS	36
4	55. ISTUNTO OSLOSSA	16		15	POHJOISMAIDEN NEUVOSTON ORGANISAATIO	38
4.1.	Yleistä	16		15.1	Yleiskokous	38
4.2	Suomen valtuuskunta	16		15.2	Puheenjohtajisto	38
4.3	Pääministereiden selonteko ja yleiskeskustelu	17		15.3	Valiokunnat	39
5	PUHEENJOHTAJISTO	18		15.4	Tarkastuskomitea	40
5.1	Kansainvälinen yhteistyö	18		15.5	Vaalikomitea	40
5.2	Itämeri-yhteistyö	19		15.6	Valtuuskunnat	40
5.3	Pohjoinen ulottuvuus	20		15.7	Puolueyhymät	40
5.4	Yhteistyöbudjetti	21		15.8	Sihteeristö	40
6	POHJOLAN RAJAESTEET	23		15.9	Pääministerit	40
6.1	Norrbackin raportin seuranta	23		15.10	Yhteistyöministerit	40
6.2	Schlüterin raportti	24		15.11	Pohjoismaainen yhteistyökomitea .	41
6.3	Tulevat haasteet	24			LIITE 1 Esitykset, suositukset ja sisäiset päätökset 2003	42
7	KULTTUURI- JA KOULUTUS- VALIOKUNTA	26			LIITE 2 Istunnon ohjelma	53
8	HYVINVOINTIVALIOKUNTA	28			LIITE 3 Puheenjohtajiston ehdotus päi- väjärjestykseksi	55
9	KANSALAIS- JA KULUTTAJA- VALIOKUNTA	29			LIITE 4 Yhteistyöbudjetti	59
10	YMPÄRISTÖ- JA LUONNON- VARAVALIOKUNTA	31			LIITE 5 Itämeri-konferenssin päätösasia- kirja	60

Lyhenteet:

FS	Frisinnad Samverkan
kesk	Suomen Keskusta
kok	Kansallinen Kokoomus
lib	Liberalerna på Åland
r	Ruotsalainen Kansanpuolue
sd	Suomen Sosialidemokraattinen Puolue
kd	Suomen Kristillisdemokraatit
vas	Vasemmistoliitto
vihr	Vihreä Liitto
ÅC	Åländsk Center
ÅSD	Ålands socialdemokrater

1 YHTEENVETO

Pohjoismaiden neuvosto on kokenut 1990-luvun alun jälkeen yli viisikymmenvuotisen historiansa suurimmat muutokset. Muutokset ja uudistukset ovat koskeneet sekä neuvoston toimintaa että sen organisaatiota ja rakennetta.

Neuvoston lähiympäristössä ja varsinkin Itämeren alueella 1990-luvulla alkaneet dramaattiset geopoliittiset muutokset vaikuttivat alusta lähtien neuvoston toimintaan. Kesti kuitenkin vuosikymmenen puoliväliin ennen kuin neuvoston organisaation ja työtapojen olennaista muuttamista alettiin pitää välttämättömänä. Muutokset toteutettiin ja neuvosto jaettiin puheenjohtajistoon ja kolmeen maantieteelliseen ”pilariin”, jotka olivat Pohjola, lähialueet ja Eurooppa. Samalla neuvostoon perustettiin erityinen lähialuevaliokunta.

Uuden selvitystyön jälkeen neuvosto päätti 53. istunnossaan vuonna 2001 palata aihealueisiin perustuvaan valiokuntajakoon, koska se vastasi paremmin hallitusten, Baltian yleiskokouksen ja varsinkin kansallisten parlamenttien organisaatiorekennetta. Uusi valiokuntajako oli siten omiaan edistämään kansainvälistä yhteistyötä, yhteistyötä Pohjoismaiden ministerineuvoston kanssa sekä neuvoston toiminnan kansallista ankkurointia. Viimeisimmästä organisaatiomuutoksesta saadut kokemukset viittaavat siihen, että uudistuksen tavoitteet on pitkälti saavutettu.

Kansainvälinen yhteistyö ja rajaesteet

Keskeisimmät asiat Pohjoismaiden neuvoston puheenjohtajiston ja valiokuntien päiväjärjestyksissä olivat kuluneena vuonna kansainvälinen yhteistyö, neuvonpito ministerineuvoston kanssa Pohjolan rajaesteiden poistamisesta ja pohjoismaalaisten oikeuk-

sien turvaamisesta sekä neuvoston toiminnan ankkuroiminen kansallisten parlamenttien ja niiden valiokuntien toimintaan.

Vuoden 2003 pohjoismaista yhteistyötä hallitsivat lukuisat suuret haasteet. Tärkeimmät niistä liittyivät Itämeren alueen yhteistyöhön, jonka vahvistaminen on luontevaa EU:n laajentuessa, sekä Pohjolan rajaesteiden poistamiseen. Yhteistyön tärkeys lisääntyy entisestään.

Pohjoismaisessa yhteistyössä poistettiin rivakasti rajaesteitä myös vuonna 2003. Tuloksista mainittakoon tulliongelmiin vähentyminen, yhteiset ammattitodistukset, uusi pohjoismainen sosiaaliturvasopimus ja väestökisteröinnin nopeuttaminen. Nämä ja tulevat hankkeet helpottavat naapurimaissa toimimista ja niiden myötä Pohjola on entistä vahvempi kansainvälisessä kilpailussa.

Pohjoismaiden ja niiden baltialaisten naapureiden välinen suhde eteni taas askeleen kohti tasaveroisten kumppanusten välistä yhteistyötä. Sekä hallitusten että parlamenttien tasolla käytiin keskusteluja Euroopassa tehtävän yhteistyön muodoista. Pohjoismaalaisten ja baltialaisten ministereiden ja parlamentaarikkojen yhteisissä kokouksissa vahvistetaan keskinäisiä suhteita ja edistetään siten yhteisen alueen syntymistä Pohjois-Eurooppaan sekä yhteisten etujen vaalimista muun muassa EU:ssa. Eräs pohjoismais-baltialaisen yhteistyön merkittävä tuloksista oli Viron, Latvian ja Liettuan kutsuminen Pohjoismaiden Investointipankin NIB:n osakkaiksi, mistä pääministerit sopivat neuvoston vuotuisessa istunnossa Oslossa.

Neuvoston kokoukset

Pohjoismaiden neuvosto kokoontui toimintavuoden aikana viidesti. Tukholmassa pi-

dettiin 3.–4. helmikuuta puheenjohtajiston ja valiokuntien kokoukset, joiden yhteydessä ministerineuvoston puheenjohtajamaa Ruotsi esitteli kautensa ohjelman.

Lundissa järjestettiin 27.–29. huhtikuuta Pohjoismaiden neuvoston ja Baltian yleiskokouksen neljäs yhteiskokous. Kokouksen pääaiheet olivat järjestäytyneen rikollisuuden, kuten huumekaupan, torjuminen, korruption vastustaminen, kansalaisturva ja siviilikriisinhallinta sekä EU:n aluepolitiikan ja pohjoisen ulottuvuuden kehitys. Myös puheenjohtajisto ja valiokunnat tapasivat Lundissa.

Lappeenrannassa pidettiin 24.–25. kesäkuuta neuvoston puheenjohtajiston ja valiokuntien kokoukset sekä neuvoston yhteinen kokous lähialueyhteistyöstä, pohjoisen ulottuvuuden ympäristökumppanuudesta ja Luoteis-Venäjän tilanteesta. Neuvoston puheenjohtajiston ja valiokuntien syyskokoukset taas pidettiin Frederikshavnissa Tanskassa 22.–23. syyskuuta. Samalla pidettiin yhteinen kokous raja-alueyhteistyöstä.

Puheenjohtajisto ja valiokunnat kokoonuivat myös Oslossa 27.–29. lokakuuta pidetyn neuvoston 55. istunnon yhteydessä. Istunnon pääaiheet olivat pohjoismainen Eurooppa-yhteistyö, rajaesteongelmat ja pohjoinen ulottuvuus. Muista tärkeistä aiheista mainittakoon työmarkkinat, ihmiskauppa, kansanterveys, kuluttajansuoja ja ympäristönsuojelu sekä lähialueyhteistyö. Istunnossa hyväksyttiin kaikkiaan 25 uutta suositusta ministerineuvostolle ja Pohjoismaiden hallituksille.

Suomen valtuuskunta ja kansallinen ankkurointi

Suomen valtuuskunta keskittyi toimintavuonna samoihin asioihin kuin neuvostokin ja eritoten neuvoston työn kansalliseen ankkurointiin. Valtuuskunta loi uuden raportointijärjestelmän neuvoston suositusten käsittelyn seuraamiseksi, ja myös hallituksen raportointikäytäntöä uudistettiin. Valtuus-

kunta kokoontui vuoden aikana kymmenen kertaa ja järjesti sen lisäksi Pohjolan päivän seminaarin, Lappeenrannassa pidetyt neuvoston kokoukset sekä oman Itämeri-aiheisen kokouksen Ahvenanmaalla. Valtuuskunnan vuonna 2002 tekemä jäsen ehdotus laivaliikenteen päästöistä hyväksyttiin Os- lon istunnossa.

Suomen valtuuskunnan puheenjohtajana oli koko toimintavuoden ajan edustaja *Outi Ojala* (vas). Varapuheenjohtajana oli maaliskuun eduskuntavaaleihin saakka edustaja *Eero Akaan-Penttilä* (kok) ja vaalien jälkeen edustaja *Martin Saarikangas* (kok). Suomen yhteistyöministerinä oli puolustusministeri *Jan-Erik Enestam*, josta tuli hallituksen muodostamisen jälkeen ympäristöministeri.

Neuvoston presidentti oli Norjan suurkäräjien jäsen *Inge Lønning*, joka edustaa neuvoston konservatiivista ryhmää. Pohjoismaiden ministerineuvoston puheenjohtajamaana oli Ruotsi, ja yhteistyöministeri edustajana toimi ministeri *Berit Andnor*.

Budjetti

Vuoden 2003 pohjoismainen yhteistyöbudjetti oli 811 miljoonaa Tanskan kruunua, eli budjettiin tehtiin aiemman käytännön mukaisesti vain 2 prosentin inflaatiotarkistus. Pohjoismaiden neuvoston oma budjetti oli 31 miljoonaa Tanskan kruunua, mikä vastaa edellisvuosien tasoa. Bruttokansantulon perusteella laskettu Suomen osuus yhteistyöbudjetista ja neuvoston budjetista oli 17,5 %.

Vuosi 2004

Pohjoismaiden neuvoston presidenttiys siirtyy vuonna 2004 Ruotsille, ja presidentiksi valittiin istunnossa ruotsalainen *Gabriel Romanus* keskiryhmästä. Ministerineuvoston puheenjohtajuus taas siirtyy Islannille. Pohjoismaiden neuvoston 56. istunto pidetään Tukholmassa 1.–3. marraskuuta.

2

SUOMEN VALTUUSKUNTA

2.1 Jäsenet 1.1.–2.4.2003

Valitut jäsenet

Akaan-Penttilä, Eero, kok, varapuheenjohtaja
Brax, Tuija, vihr
Erlandsson, Ragnar, ÅC
Haatainen, Tuula, sd
Harkimo, Leena, kok
Kallis, Bjarne, kd
Karhu, Saara, sd
Kuisma, Risto, sd
Lehtomäki, Paula, kesk
Lindeman, Harriet, FS
Löv, Pehr, r
Manninen, Hannes, kesk
Neittaanmäki, Petri, kesk
Ojala, Outi, vas, puheenjohtaja
Prusti, Riitta, sd
Ranta-Muotio, Aulis, kesk
Salo, Petri, kok
Skinnari, Jouko, sd
Takkula, Hannu, kesk
Tiura, Marja, kok

Varajäsenet

Elo, Mikko, sd
Hemmilä Pertti, kok
Huotari, Anne, vas
Jaakonsaari, Liisa, sd
Kanerva, Seppo, kok
Katainen, Jyrki, kok
Komi, Katri, kesk
Krohn, Irina, vihr
Lintilä, Mika, kesk
Myllyniemi, Kari, kesk
Nousiainen, Pekka, kesk
Nurmi, Tuija, kok
Olin, Kalevi, sd
Pietikäinen, Margareta, r
Rauhala, Leena, kd
Svensson, Hasse, lib
Taipale, Ilkka, sd
Vahasalo, Raija, kok
Wallin, Harry, sd
Wiklöf, Lasse, ÅSD

Suomalaisjäsenet valiokunnittain

Kulttuuri- ja koulutusvaliokunta

Erlandsson, Ragnar, ÅC
Karhu, Saara, sd (4.2. asti)
Takkula, Hannu, kesk

Kansalais- ja kuluttajavaliokunta

Kallis Bjarne, kd
Kuisma, Risto, sd
Ranta-Muotio, Aulis, kesk
Salo, Petri, kok
Tiura, Marja, kok

Ympäristö- ja luonnonvaravaliokunta

Brax, Tuija, vihr
Karhu, Saara, sd (4.2. alkaen)
Lehtomäki, Paula, kesk

Hyvinvointivaliokunta

Haatainen, Tuula, sd
Lindeman, Harriet, FS
Löv, Pehr, r, puheenjohtaja
Manninen, Hannes, kesk

Elinkeinovaliokunta

Harkimo, Leena, kok
Neittaanmäki, Petri, kesk
Skinnari, Jouko, sd

Puheenjohtajisto

Akaan-Penttilä, Eero, kok
Ojala, Outi, vas
Prusti, Riitta, sd

Tarkastuskomitea

Ranta-Muotio, Aulis, kesk

Vaalikomitea

Erlandsson, Ragnar, ÅC

Valtuuskunnan työvaliokunta

Ojala, Outi, vas, puheenjohtaja
Akaan-Penttilä, Eero, kok, varapuheenjohtaja
Brax, Tuija, vihr
Erlandsson, Ragnar, ÅC
Kallis, Bjarne, kd
Löv, Pehr, r
Manninen, Hannes, kesk
Prusti, Riitta, sd

2.2 Jäsenet 2.4. alkaen

valittu 2. huhtikuuta, täydennetty 29. huhtikuuta, 13. kesäkuuta, 10. lokakuuta ja 5. marraskuuta 2003

Valitut jäsenet

Alatalo, Mikko, kesk
Alho, Arja, sd
Cronberg, Tarja, vihr
Erlandsson, Ragnar, ÅC (4.11.2002 alkaen)
Essayah, Sari, kd
Holmlund, Anne, kok
Kuisma, Risto, sd
Kumpula, Miapetra, sd
Lindeman, Harriet, FS (4.11.2002–5.11.2003)
Lintonen, Minna, sd (25.4. asti)
Löv, Pehr, r
Manninen, Hannes, kesk (25.4. asti)
Nousiainen, Pekka, kesk (10.6. asti)
Oinonen, Lauri, kesk (13.6. alkaen)
Ojala, Outi, vas, puheenjohtaja
Paloniemi, Aila, kesk
Ranta-Muotio, Aulis, kesk
Rundgren, Simo, kesk (29.4. alkaen)
Saarikangas, Martin, kok
Taipale, Ilkka, sd
Taiveaho, Satu, sd (10.10. alkaen)
Tiura, Marja, kok
Urpilainen, Jutta, sd (29.4.–8.10.)
Vapaavuori, Jan, kok
Wiklöf, Lasse, ÅSD (5.11. alkaen)

Varajäsenet

Biaudet, Eva, r
Eriksson, Anders, ÅF (5.11. alkaen)
Hellberg, Klaus, sd
Hemming, Hanna-Leena, kok
Hoskonen, Hannu, kesk
Jaakonsaari, Liisa, sd (25.4. asti)
Jansson, Dennis, FS (5.11. alkaen)
Jansson, Roger, r
Kaikkonen, Antti, kesk (28.4. asti)
Kasvi, Jyrki, vihr
Kiljunen, Anneli, sd (29.4. alkaen)
Laakso, Jaakko, vas
Lintilä, Mika, kesk (29.4. alkaen)
Moilanen-Savolainen, Riikka, kesk
Oinonen, Lauri, kesk (13.6. asti)
Paasio, Heli, sd (25.4. asti)
Rundgren, Simo, kesk (29.4. asti)
Saarinen, Matti, sd (29.4. alkaen)
Salo, Petri, kok
Salovaara, Pertti, kesk (29.4. alkaen)
Svensson, Hasse, lib (4.11.2002–5.11.2003)
Särkiniemi, Seppo, kesk
Taiveaho, Satu, sd (29.4.–10.10.)
Urpilainen, Jutta, sd (29.4. asti ja 10.10. alkaen)
Vahasalo, Raija, kok
Vistbacka, Raimo, ps (13.6. alkaen)
Wallin, Harry, sd
Wiklöf, Lasse, ÅSD (4.11.2002–5.11.2003)

Suomalaisjäsenet valiokunnittain

Kulttuuri- ja koulutusvaliokunta

Alatalo, Mikko, kesk
Erlandsson, Ragnar, ÅC

Kansalais- ja kuluttajavaliokunta

Essayah, Sari, kd
Holmlund, Anne, kok
Kuisma, Risto, sd
Ranta-Muotio, Aulis, kesk
Tiura, Marja, kok

Ympäristö- ja luonnonvaravaliokunta

Cronberg, Tarja, vihr
Rundgren, Simo, kesk
Taiveaho, Satu, sd (27.10. alkaen)
Urpilainen, Jutta, sd (8.10. asti)
Wicklöf, Lasse, ÅSD (9.12. alkaen)

Hyvinvointivaliokunta

Lindeman, Harriet, FS (5.11. asti)
Löv, Pehr, r, puheenjohtaja
Paloniemi, Aila, kesk
Taipale, Ilkka, sd

Elinkeinovaliokunta

Kumpula, Miapetra, sd

Oinonen, Lauri, kesk
Vapaavuori, Jan, kok

Puheenjohtajisto

Alho, Arja, sd
Ojala, Outi, vas
Saarikangas, Martin, kok

Tarkastuskomitea

Ranta-Muotio, Aulis, kesk

Vaalikomitea

Erlandsson, Ragnar, ÅC

Valtuuskunnan työvaliokunta

Ojala, Outi, vas, puheenjohtaja
Saarikangas, Martin, kok, varapuheenjohtaja
Alho, Arja, sd
Cronberg, Tarja, vihr
Erlandsson, Ragnar, ÅC
Essayah, Sari, kd
Löv, Pehr, r
Ranta-Muotio, Aulis, kesk

2.3 Toiminta

Pohjoismaiden neuvoston Suomen valtuuskunta keskittyi toimintavuonna toisaalta pohjoismaalaisten oikeuksiin, rajaesteiden poistamiseen ja Pohjoismaiden välisen liikkuvuuden parantamiseen, ja toisaalta pohjoismaisen yhteistyön ja neuvoston toiminnan ns. kansalliseen ankkurointiin, eli kytkemiseen eduskunnan ja sen valiokuntien työhön. Kolmas toimintavuoden keskeinen asia oli neuvoston suositusten seuranta ja

niiden toimeenpano kansallisella tasolla sekä siihen liittyvä hallituksen tai yhteistyöministerin velvollisuus raportoida valtuuskunnalle tai eduskunnalle.

Muista valtuuskunnan käsittelemistä aiheista mainittakoon pohjoismaisen yhteistyöbudjetin valmistelu, ympäristöasiat ja Itämeri-yhteistyö, pohjoismaisen kielisopimus sekä kansalaisjärjestöjen kanssa tehtävä yhteistyö.

Valtuuskunta jatkoi toimintavuonna hyvää ja läheistä yhteistyötään yhteistyöministerin ja ulkoministeriön pohjoismaisen yh-

teistyön sihteeristön kanssa sekä kansalaisjärjestöjen kanssa pohjoismaista kansalaisyhteistyötä edustavan Pohjola-Nordenin välityksellä. Nämä tahot osallistuivat tuttuun tapaan aktiivisesti valtuuskunnan toimintaan ja olivat läsnä sen kokouksissa. Eduskunnan valitseman valtuuskunnan ja sen ahvenanmaalaisten jäsenten, eli Ahvenanmaan maakuntapäivien valitseman nk. Ahvenanmaan valtuuskunnan, välinen hyvä yhteistyö jatkui niin ikään perinteiden mukaisesti. Valtuuskunnilla oli mm. yhteinen kokous Ahvenanmaalla.

Valtuuskunnalla oli vuoden aikana kymmenen ja työvaliokunnalla kaksi kokousta. Maaliskuussa pidettyjen eduskuntavaalien vuoksi valtuuskunnan kokoonpano muuttui huomattavasti, kun siihen tuli useita uusia jäseniä.

Tammikuun 24. päivänä pidetyssä kokouksessa keskusteltiin 54. istunnon suositusten seurannasta eduskunnassa. Suositukset oli lähetetty eduskunnan valiokunnille, ja niihin oli merkitty, mitkä suositukset kunkin valiokunnan tulisi ottaa erityisesti huomioon. Yhteistyöministeri *Jan-Erik Enestam* kertoi neuvoston suositusten ja pohjoismaalaisten oikeuksia käsittelevän raportin seurannasta Suomessa ja ministerineuvostossa. Hän painotti, että kysymyksiä priorisoidaan voimakkaasti, ja ilmoitti, että Tanskan entinen pääministeri *Poul Schlüter* oli kutsuttu selvittämään nk. Norrbackin raportin seuranta. Kokouksessa todettiin, että myös neuvoston puheenjohtajisto oli asettanut työryhmän, jonka tehtävänä on seurata ministerineuvoston aiheeseen liittyvää työtä. Ryhmässä oli mukana mm. edustaja *Pehr Löf* (r). Lisäksi kokouksessa käsiteltiin vuoden 2004 pohjoismaisen yhteistyöbudjetin suuntaviivoja sekä Haloo Pohjola -toiminnan vuoden 2002 vuosiraporttia.

Eduskuntavaalien vuoksi valtuuskunnan järjestäytymiskokous pidettiin vasta 4. huhtikuuta. Edustaja *Outi Ojala* (vas) valittiin uudelleen valtuuskunnan puheenjohtajaksi ja varapuheenjohtajaksi valittiin edustaja *Martin Saarikangas* (kok). Työvaliokuntaan valittiin Ojalan ja Saarikankaan lisäksi edustajat *Arja Alho* (sd), *Tarja Cronberg* (vihr), *Sari Essayah* (kd), *Pehr Löf* ja *Aulis Ranta-Muotio* (kesk). Ahvenanmaan maakuntapäivien edustajana työvaliokunnassa

jatkoi maakuntapäivien jäsen *Ragnar Erlandsson* (ÅC).

Huhtikuun 24. päivänä pidetyssä kokouksessa käsiteltiin puolueryhmien ehdotusta Suomen valtuuskunnan jäsenten sijoittumisesta neuvoston puheenjohtajistoon, valiokuntiin ja työryhmiin. Lisäksi keskusteltiin siitä, millainen rooli valtuuskunnan jäsenillä on, kun neuvoston suosituksia seurataan eduskunnan valiokunnissa. Kokouksessa todettiin, että uuden hallituksen ohjelmassa painotetaan pohjoismaisen yhteistyön tärkeyttä.

Toukokuun 19. päivänä valtuuskunta kokoontui Getassa Ahvenanmaalla, missä se käsittelee eritoten Itämeri-yhteistyötä ja muutenkin lähialueyhteistyötä, jota tehdään parlamenttien, hallitusten ja ministerineuvoston tasolla. Lisäksi puheenaiheena oli mm. valtuuskunnan oman jäsenehdotuksen käsitteily. Ehdotus koski Itämerellä liikennöivien alusten ilmaan ja veteen joutuvien päästöjen ehkäisemistä. Kokouksessa esiteltiin myös Norden-yhdistysten ja Pohjola-Nordenin toimintaa, kansalaisjärjestöjen välistä pohjoismaista yhteistyötä sekä Nuorten Pohjoismaiden neuvoston (Ungdomens Nordiska Råd, UNR) toimintaa.

Kesäkuun 6. päivänä pitämässään kokouksessa valtuuskunta keskusteli neuvoston toiminnan ankkuroimisesta eduskunnan valiokuntiin ja päätti luoda raportointijärjestelmän neuvoston suositusten käsittelyn seuraamiseksi. Valtuuskunta päätti ilmoittaa asiasta eduskunnan puhemiehelle ja valiokunnille sekä pääministerille ja yhteistyöministerille.

Kesäkuun 18. päivänä yhteistyöministeri esitteli ministerineuvoston pääsihteerin ehdotuksen pohjoismaiseksi yhteistyöbudjetiksi 2004. Lisäksi hän kertoi siitä, miten ministerineuvosto oli käsitellyt neuvoston suosituksia ja varsinkin suositusta 3/2002, joka käsittelee Norrbackin raportin seuranta. Kokouksessa keskusteltiin myös suosituksesta, joka koski selonteon antamista Pohjoismaiden neuvoston valtuuskunnille neuvoston suositusten kansallisesta seurannasta.

Yhteistyöministereiden ehdotus vuoden 2004 pohjoismaiseksi yhteistyöbudjetiksi esiteltiin valtuuskunnan kokouksessa 18. syyskuuta. Valtuuskunta keskusteli budjettiesityksestä ja totesi, että neuvoston ja minis-

terineuvoston välinen budjettiyhteistyö oli toiminut hyvin. Kokouksessa käsiteltiin myös tarkastuskomitean raportit neuvoston uudesta rakenteesta ja pohjoismaisen yhteistyön tiedotustoiminnasta. Keskustelu neuvoston suositusten seurannasta jatkui.

Lokakuun 23. päivänä valtuuskunta käsiteli Oslossa pidettävän neuvoston istunnon valmisteluja ja ministerineuvoston vastauksia suosituksen, joka koski pohjoismaalaisten oikeuksia ja rajaesteiden poistamista. Valtuuskunta sai myös kuulla Poul Schlüterin tulevasta aiheesta käsittelevästä raportista. Lisäksi kokouksessa käsiteltiin ympäristörahoitusyhtiö NEFCOn toiminnan tulevaa rahoitusta, joka oli vastatulessa Tanskan näkemysten vuoksi.

Lokakuun 28. päivänä valtuuskunta kokoontui Suurkäräjätalossa Oslossa ja käsiteli ajankohtaisia istuntoasioita. Kokouksessa keskusteltiin vaalikomitean työstä ja Suomen aliedustuksesta useissa neuvoston elimissä, mihin puolueyhömiöien edustajia pyydettiin kiittämään huomiota. Lisäksi kritisoitiin suomalaisedustajan puuttumista neuvoston budjettiryhmästä. Nuorten Pohjoismaiden neuvoston edustajat kertoivat ennen Osloon-istuntoa järjestämästäään seminaarista.

Vuoden viimeinen valtuuskunnan kokous pidettiin 4. joulukuuta. Kokouksessa ympäristörahoitusyhtiö NEFCOn johtaja *Harro Pitkänen* selosti yhtiön tilannetta ja totesi Tanskan yhä kieltäytyvän aiempien sopimusten vastaisesti yhtiön toiminnan rahoittamisesta.

Valtuuskunta tiivistä lisäksi Osloon-istunnon annin. Istuntoa pidettiin onnistuneena, mutta käsiteltyjen asioiden määrä koettiin liian suureksi. Valtuuskunnan mielestä tulevaisuudessa pitäisikin keskittyä muutamiin teemoihin ja käsitellä niitä tavallista kattavammin. Valtuuskunta kaipasi myös enemmän keskustelua ajankohtaisista poliittisista asioista sekä neuvoston jäsenten ja ministerien välisen poliittisen vuoropuhelun lisäämistä.

Samassa kokouksessa valtuuskunta hyväksyi työvaliokunnan ehdotuksen raportointijärjestelmästä, jossa neuvoston istunnossa hyväksytyille suosituksille nimetään raportointijat. Valtuuskunta päätti tiedottaa asiasta puhemiesneuvostolle, valiokunnille,

yhteistyöministerille ja ministeriöille. Lisäksi valtuuskunta päätti järjestää valiokuntien puheenjohtajille ja sihtereille seminaarin neuvoston toiminnan kansallisesta ankkuroinnista helmikuussa 2004.

Valtuuskunta keskusteli vielä kansallisille valtuuskunnille raportoinnista ja päätti, että yhteistyöministeri esittelisi jatkossa kansallisesta näkökulmasta ilmoituksia, jotka ministerineuvosto antaa neuvoston suositusten seurannasta.

Toimintavuoden aikana valtuuskunta järjesti Pohjola-Nordenin kanssa perinteisen seminaarin eduskunnassa 23. maaliskuuta vietettävän Pohjolan päivän kunniaksi. Vuoden seminaarin aiheena oli kielisopimus.

Valtuuskunta ja sen sihteeristö vastasivat kesäkuussa Lappeenrannassa ja Viipurissa järjestettyjen neuvoston puheenjohtajiston ja valiokuntien kokousten järjestelyistä ja osallistuivat myös syyskuussa Oulussa järjestetyn parlamentaarisen Itämeri-konferenssin järjestelyihin.

2.4 Pohjoismaisen yhteistyön kansallinen ankkurointi

Eräs neuvoston Suomen valtuuskunnan toiminnan painopisteistä oli vuoden aikana pohjoismaisen yhteistyön ja Pohjoismaiden neuvoston toiminnan kansallinen ankkurointi. Vuonna 2001 hyväksytyyn uuden pohjoismaisen päiväjärjestyksen ja neuvoston valiokuntarakenteen muutoksen tavoitteena oli tehostaa neuvoston ja sen valiokuntien sekä kansallisten parlamenttien ja niiden valiokuntien välistä vuorovaikutusta. Onkin tärkeää, että pohjoismaisen yhteistyö kytkeään parlamenttien toimintaan ja että pohjoismaisten asioiden käsittely koskee laajempaa parlamentaarikoiden joukkoa kuin vain Pohjoismaiden neuvoston jäseniä ja varajäseniä.

Tähän saakka kansallinen ankkurointi on lähinnä tarkoittanut sitä, että neuvoston suositukset lähetetään paitsi hallitukselle myös eduskunnan valiokunnille tutustumista ja mahdollista käsittelyä varten. Lisäksi valtuuskunnan vuosittainen toimintakertomus on käsitelty ulkoasiainvaliokunnassa, ja siitä on keskusteltu täysistunnossa.

Toimintavuoden aikana valtuuskunta keskusteli kansallisesta ankkuroinnista lukuisissa kokouksissa sekä keskenään että yhteistyöministerin kanssa. Valtuuskunnan puheenjohtaja keskusteli lisäksi asiasta eduskunnan puhemiehen kanssa.

Kansallinen ankkurointi tarkoittaa paitsi eduskunnan valiokuntien kanssa tehtävää yhteistyötä myös seurantaa ja raportointia, joka liittyy neuvoston suositusten käsittelyyn ja toimeenpanoon Suomen hallituksessa. Muissa Pohjoismaissa hallitukset raportoivat vuosittain parlamenteille pohjoismaisesta yhteistyöstä, ja myös Suomen hallituksen mahdollisesta raportoinnista on keskusteltu useasti yhteistyöministerin kanssa. Nyt on sovittu, että yhteistyöministeri antaa vuodesta 2004 lähtien valtuuskunnalle selonteon neuvoston suositusten käsittelystä.

Neuvoston toiminnan ankkurointi eduskuntaan taas on edennyt siten, että valtuuskunta on hyväksynyt raportointijärjestelmän, jossa kaikille neuvoston vuosittaisessa istunnossa hyväksytyille suosituksille nimitään valtuuskunnan jäsenten joukosta yksi tai useampi raportoiija. Samankaltainen raportointijärjestelmä on otettu käyttöön ainakin Tanskassa ja Ruotsissa.

Raportoiijien tehtävänä on kertoa valiokunnille neuvoston suosituksista ja toiminnasta sekä tuoda pohjoismaisia asioita ja suosituksia valtuuskuntien päiväjärjestykseen. Raportoiijien on tarkoitus seurata neuvoston suositusten käsittelyä paitsi eduskunnassa myös hallituksessa ja kertoa siitä

valtuuskunnalle. Raportointi voi tapahtua osittain samalla, kun yhteistyöministeri antaa vuosittaisen raporttinsa, ja osittain myöhemmin. Raportointijärjestelmän onnistuminen edellyttää myös valiokunnilta myönteistä suhtautumista ja kiinnostusta neuvoston toimintaa kohtaan. Jo nyt voidaan todeta, että useat neuvoston valiokunnat ovat kutsuneet valtuuskunnan ja sen sihteeristön edustajia kokouksiinsa asiantuntijoiksi.

Samalla kun valtuuskunta päätti raportointijärjestelmästä ja nimesi raportoijansa, se päätti myös kutsua valiokuntien puheenjohtajat ja sihteerit yhteiseen kokoukseen, joka pidetään helmikuussa 2004. Kokouksessa kerrotaan ajankohtaisista pohjoismaisista asioista ja uudesta raportointijärjestelmästä.

Neuvoston suositusten kansallinen seuranta voi tarkoittaa myös kysymysten esittämistä valtioneuvoston jäsenille. Neuvoston puheenjohtajistossa olevat valtuuskunnan jäsenet esittivät keväällä 2003 valtiovarainministerille kirjallisen kysymyksen, joka koski neuvoston suositusta Pohjoismaiden välisten rahansiirtomaksujen alentamisesta. Myös muiden Pohjoismaiden valtuuskuntien jäsenet esittivät samanlaisen kysymyksen asiasta vastaaville ministereilleen.

Kansallinen ankkurointi ja eduskunnan valiokuntien kanssa tehtävä yhteistyö on valtuuskunnan kenties suurin haaste myös tulevana toimintavuonna. Pohjoismaisen ja kansallisen toiminnan välisen yhteyden vahvistaminen vaatii vielä paljon työtä.

3

YHTEISKOKOUS BALTIAN YLEISKOKOUKSEN KANSSA LUNDISSA 27.–29. HUHTIKUUTA

Pohjoismaiden ja Baltian välinen virallinen parlamentaarinen yhteistyö alkoi vuonna 1991, kun pohjoismaiset parlamentaarikot osallistuivat Baltian yleiskokouksen perustamiskokoukseen. Sittemmin Pohjoismaiden neuvostolla ja Baltian yleiskokouksella on ollut yhteiskokoukset Vilnassa vuonna 1996, Helsingissä vuonna 1999 ja Riiassa vuonna 2001. Käytännöksi on tullut yhteiskokousten pitäminen joka toinen vuosi vuorotellen Baltiassa ja Pohjoismaissa.

Neljäs yhteiskokous pidettiin Lundissa pohjoismaisen arkkipiispanistuimen 900-vuotisjuhlien yhteydessä. Pohjoismaiden ja Baltian parlamentaarikot totesivat yhteisessä lausunnossaan, että järjestöjen välinen yhteistyö on siirtymässä entistä tiiviimpään vaiheeseen. EU:n laajentuminen tuo uusia mahdollisuuksia Euroopassa tehtävälle yhteistyölle. Pohjoismais-baltialainen yhteistyö on keskeisessä asemassa, kun pyritään kohtaamaan Pohjois-Euroopan haasteet ja varmistamaan unionin pienten valtioiden näkyvyys. Yhteistyö voi toimia myös EU:n

alueyhteistyön vauhdittajana. Järjestäytyneen rikollisuuden, korruption, nais- ja lapsikaupan sekä huumeiden vastainen taistelu on keskeinen yhteistyöalue maiden demokratian ja hyvinvoinnin kehittämisen kannalta. Ympäristönsuojelu ja huomion kiinnittäminen varsinkin Itämereen sekä valmius katastrofien ja terrorismin varalta ovat muita tulevan yhteistyön keskeisiä alueita.

Keskustelussa korostettiin, että Pohjoismaiden tulevat panostukset Baltian maissa perustuvat kumppanuuteen. Sekä parlamentaarikot että hallitusten edustajat painottivat, että järjestäytyneen rikollisuuden ja huumeiden vastainen taistelu on demokratian kohtalonkysymys. Lundin-kokouksessa todettiin, että alalla tehtävä yhteistyö on kehittynyt tiedonvaihdosta poliisin ja tulliviranomaisten väliseksi käytännön yhteistyöksi. Kokouksessa kiiteltiin lisäksi sitä, että hallitukset olivat päättäneet perustaa yhteisiä työryhmiä, jotka selvittävät tietotekniikkaan ja aluepolitiikkaan liittyviä konkreettisia poliittisia kysymyksiä.

55. ISTUNTO OSLOSSA

4.1. Yleistä

Pohjoismaiden neuvoston 55. varsinainen istunto pidettiin Norjan suurkäräjillä Oslossa 27.–29. lokakuuta 2003. Istunnon yhteydessä pidettiin myös puheenjohtajiston, valiokuntien ja työryhmien kokouksia. Puheenjohtajisto tapasi istunnon aikana edellisvuosien tapaan sekä pääministerit että ulkoministerit.

Yleiskeskusteluun osallistui Pohjoismaiden pääministerien lisäksi myös lukuisia muita ministereitä sekä neuvoston puolue-ryhmien edustajia. Pääministereiden selonteon antoi Islannin pääministeri *Davíð Oddsson*, joka esitteli Pohjoismaiden ministerineuvoston vuoden 2004 puheenjohtajuuskauden ohjelman.

Istunnossa käsiteltiin neuvoston ja ministerineuvoston asioita, joista on lisätietoa tämän toimintakertomuksen liitteissä. Lisäksi istunnossa pidettiin yhteistyöministeriöiden perinteinen kyselytunti ja kuultiin ulko- ja puolustusministereiden selonteot.

Keskeisimmät istuntopöytäkirjat koskivat EU:ssa tehtävää pohjoismaista yhteistyötä ja Pohjoismaiden ministerineuvoston Eurooppa-työskentelyä vuosina 2002–2003 sekä ministerineuvoston selontekoa Länsi-Pohjolan roolista pohjoismaisessa yhteistyössä. Lisäksi käsiteltiin aina ajankohtaisia rajaestekysymyksiä ja pohjoismaalaisten oikeuksia yhteistyöministeriöiden erityisedustajan *Poul Schlüterin* raportin pohjalta. Myös pohjoinen ulottuvuus oli asialistalla.

Muista istunnon keskustelunaiheista ja istunnossa hyväksytyjen suositusten aiheista voidaan mainita työmarkkinat ja innovaatio pohjoisella alueella, lainsäädäntöyhteistyö ja ihmiskauppa eli *trafficking*, kansanterveys, kuluttajansuoja ja ympäristönsuojelu, tietämyksen kartuttaminen ja tutkimus

sekä lähialueyhteistyö ja Itämeri-yhteistyö. Lisäksi käsiteltiin ministerineuvoston ehdotus pohjoismaisen yhteistyön vuoden 2004 budjetiksi, jonka loppusumma 817,5 miljoonaa Tanskan kruunua vastaa edellisvuosien tasoa.

Toimintavuoden istunnossa hyväksyttiin 25 uutta suositusta, mikä oli jonkin verran vähemmän kuin edellisvuonna. 51 suositusta poistettiin ja 30 aiemmin hyväksyttyä suositusta pidettiin voimassa.

Istunnossa valittiin neuvoston elinten johto ja jäsenet. Neuvoston vuoden 2004 presidentiksi valittiin keskiryhmää edustava *Gabriel Romanus* Ruotsista. Istunnossa hyväksytyn kokeilujärjestelmän mukaisesti neuvostolle valittiin myös varapresidentti, ruotsalainen *Anita Johansson* sosiaalidemokraattisesta ryhmästä.

4.2 Suomen valtuuskunta

Istunnon Suomen valtuuskuntaan kuuluivat:

Hallituksen edustajina: pääministeri Matti Vanhanen, ympäristöministeri, pohjoismaainen yhteistyöministeri Jan-Erik Enestam, opetusministeri Tuula Haatainen, peruspalveluministeri Liisa Hyssälä, kulttuuriministeri Tanja Karpela, puolustusministeri Seppo Kääriäinen, alue- ja kuntaministeri Hannes Manninen ja ulkoasiainministeri Erkki Tuomioja.

Ahvenanmaan maakuntahallituksen edustajina: varamaaneuvos Olof Erland, maakuntahallituksen jäsenet Gun Carlsson, Sune Eriksson ja Ritva Sarin-Grufberg.

Eduskunnan valitsevat jäsenet: kansanedustajat Mikko Alatalo, Arja Alho, Tarja Cronberg, Roger Jansson, Risto Kuisma, Miapetra Kumpula, Pehr Löf, Lauri Oinonen, Outi Ojala, Aila Paloniemi, Simo Rund-

gren, Martin Saarikangas, Seppo Särkiniemi, Ilkka Taipale, Satu Taiveaho ja Jan Vapaa-vuori.

Ahvenanmaan maakuntapäivien valitse-mat jäsenet: maakuntapäivien jäsenet Rag-nar Erlandsson ja Harriet Lindeman sekä heidän varajäsenensä, maakuntapäivien jä-senet Hasse Svensson ja Lasse Wiklöf.

4.3 Pääministereiden selon- teko ja yleiskeskustelu

Yleiskeskustelun keskeisiä aiheita olivat ympäristö, demokratia, kulttuuri, tutkimus, rajaesteet sekä pohjoismais-baltialainen yhteistyö. Pääministereiden selonteon esitteli Islannin pääministeri ja ministerineuvoston tuleva puheenjohtaja *Davíð Oddsson*. Puheenjohtajakauden ohjelman painopisteal- eita ovat demokratia, kulttuuri ja luonto. Lisäksi tavoitteena on tiivistää Pohjois-Atlan- tin naapureiden kanssa tehtävää yhteistyötä sekä Länsi-Pohjolan yhteistyötä. Pääministe- ri Oddsson tähdensi, että se on koko Pohjo- lan etu.

Pääministeri totesi, että Baltian ja Luo- teis-Venäjän kanssa tehty yhteistyö on ollut hedelmällistä ja että sitä on syytä kehittää entisestään. Baltia-yhteistyössä on menossa uusi vaihe, koska Baltian maat ovat matkalla EU:hun. Pääministeri oli hyvillään siitä, että Baltian maista oli tulossa Pohjoismaiden In- vestointipankin jäseniä, ja hän piti jäsenyyt- tä osoituksena pohjoismaisen yhteistyön joustavuudesta ja sopeutumiskyvystä.

Pääministerin mukaan pohjoismaisen tutkimusyhteistyön kehittämisen mottona tulisi olla jatkossa ”Pohjola – johtava tutki- mus- ja innovaatioalue”. Lisäksi olisi syytä parantaa pohjoismaisten yritysten työsken- telyedellytyksiä ja kilpailutilannetta sekä poistaa pohjoismaisilta markkinoilta yritys- ten laajentumisen esteet. Hän muistutti, että

uusi pohjoismainen laitos – Pohjoismainen innovaatiokeskus – korvaisi jatkossa Poh- joismaisen teollisuusrahaston sekä Koestus- ja tarkastustoiminnan pohjoismaisen elimen Nordtestin, ja toivoi laitoksen saavan avain- aseman tutkimuksen, teknisen kehityksen ja innovaatioiden saralla ja vastaavan elinkei- noelämän tarpeisiin.

Selontekoa seuranneessa keskustelussa lukuisat puhujat käsittelivät rajaesteitä. Pu- hujien kesken vallitsi suuri yksimielisyys siitä, esteiden vähentämisessä ei pidä sääs- tää panoksia. Menetelmistä mainittiin tarkoi- tuksettomien menettelytapojen karsiminen ja riittävän tiedon tarjoaminen rajatyönteki- jöihin ja muuttamiseen liittyvien ongelmien ratkaisemiseksi. Käytännössä saattaisi olla järkevää jakaa lukuisat erityyppiset kysy- mykset koreihin siten, että konkreettiset kysymykset pantaisiin yhteen koriin ja lisä- selvityksiä vaativat kysymykset toiseen ko- riin.

Pohjoismais-baltialaisesta yhteistyöstä todettiin mm., että yhteistyön tiivistäminen on perusteltua, koska olosuhteet ovat muut- taneet Baltian maiden tulevan EU-jäsenyy- den vuoksi. Baltian maiden tulevaa jäse- nyyttä Pohjoismaiden Investointipankissa pidettiin yleisesti hyvänä askeleena tähän suuntaan. Samalla ehdotettiin, että olisi syy- tä selvittää, voisivatko Baltian maat liittyä myös muiden pohjoismaisten laitosten jäse- niksi.

Yhteistyöministereiden kyselytunnilla Suomen yhteistyöministeri *Jan-Erik Enestam* ja muut yhteistyöministerit vastasivat lukuisiin kysymyksiin. Suomalaiset tiedustelivat mm., aikoiko Tanska osallistua Pohjoismaiden ym- päristörahoitusyhtiön NEFCOn pääoman ko- rottamiseen, mistä muut Pohjoismaat olivat jo päässeet yksimielisyyteen. Tanskan yhteis- työministeri vastasi Tanskan arvostavan NEF- CON toimintaa, mutta totesi, ettei pääoman korottamiseen katsottu olevan tarvetta nykyti- lanteessa.

5

PUHEENJOHTAJISTO

Pohjoismaiden neuvoston puheenjohtajistoon kuuluu neuvoston presidentti ja 12 neuvoston valittua jäsentä, jotka yleiskokous nimeää. Nykyisin puheenjohtajistoon kuuluu myös varapresidentti, joka nimetään 12 valitun jäsenen joukosta. Kullakin maalla ja puolueeryhmällä tulee olla edustaja puheenjohtajistossa.

Puheenjohtajisto on neuvoston ylin päätävä elin, kun yleiskokous ei ole koolla, ja se voi silloin hyväksyä esityksiä neuvoston puolesta. Puheenjohtajisto johtaa neuvoston toimintaa ja valmistelelee yleisiä poliittisia asioita, vastaa neuvoston toiminnan suunta- viivoista ja kehittämisestä sekä varmistaa, että neuvoston toiminta nivoutuu yhteen kansallisten parlamenttien ja kansainvälisten järjestöjen toiminnan kanssa. Toiminnan yhteensovittaminen kansallisten parlamenttien toiminnan kanssa liittyy neuvoston toiminnan ja pohjoismaisen yhteistyön kansalliseen ankkurointiin. Se on yhä keskeisempi kysymys ja tavoite, joka on korkealla neuvoston asialistalla.

Puheenjohtajisto käsittelee myös pohjoismaisen yhteistyön budjetin, ulko- ja turvallisuuspoliittisia asioita sekä neuvoston kansainvälistä yhteistyötä.

Puheenjohtajiston painopistealueena oli toimintavuonna Pohjoismaiden jäljellä olevien rajaesteiden poistaminen, vapaan liikkuvuuden parantaminen sekä ministerineuvoston aiheeseen liittyvän työn tehostaminen. Toisena painopistealueena oli pohjoismaisen yhteistyön ja neuvoston toiminnan entistä vahvempi ankkurointi kansallisten parlamenttien toimintaan sekä seurantatoimet, joilla pyritään parantamaan neuvoston suositusten ja esitysten täytäntöönpanoa ja käsittelyä ministerineuvostossa ja kansallisissa hallituksissa. Kolmantena painopistealueena oli tänäkin vuonna kansainvälinen yhteistyö muiden parlamenttien ja parla-

mentaaristen yhteistyöelinten kanssa varsinkin lähialueilla ja Itämeren alueella, Pohjolan ja pohjoismaisen yhteistyön rooli uudessa Euroopassa ja laajentuneessa EU:ssa sekä parlamentaarinen tuki pohjoisen ulottuvuuden kehittämiselle.

Puheenjohtajiston suomalaisjäsenet olivat maaliskuun eduskuntavaaleihin saakka *Outi Ojala* (vas), *Eero Akaan-Penttilä* (kok) ja *Riitta Prusti* (sd) ja vaalien jälkeen Outi Ojala, *Martin Saarikangas* (kok) ja *Arja Alho* (sd).

Puheenjohtajiston istuntoon valmistelemissä asioista mainittakoon ministerineuvoston ehdotus pohjoismaisen yhteistyön vuoden 2004 budjetiksi, jäsenehdotukset pohjoismaisesta elokuvapalkinnosta ja työryhmän perustamisesta tutkimaan tulevan pohjoismaisen yhteistyön realistisia taloudellisia puitteita sekä puheenjohtajiston oma ehdotus neuvoston varapresidentistä.

5.1 Kansainvälinen yhteistyö

Ulko- ja turvallisuuspolitiikka sekä kansainvälinen yhteistyö kuuluvat puheenjohtajiston päätehtäviin. Kansainvälinen toiminta ei ole kuitenkaan yksinomaan puheenjohtajiston vastuulla, vaan kansainvälinen näkökulma on nykyään elimellinen osa kaikkien neuvoston elinten toimintaa. Neuvoston puheenjohtajiston ja valiokuntien työtehtäviä ei tarkastella enää pelkästään pohjoismaisesta näkökulmasta, vaan laajemmasta alueellisesta ja eurooppalaisesta näkökulmasta.

Kaikki parlamentaarinen kansainvälinen yhteistyö tähtää maiden ja alueiden välisten yhteyksien parantamiseen sekä niiden keskinäisen ymmärryksen lisäämiseen.

Varsinkin lähialueiden parlamentaaristen yhteistyöelinten ja parlamenttien kanssa teh-

tävää yhteistyötä on kehitetty ja lujitettu. Baltian yleiskokous ja Pohjoismaiden neuvosto tekevät hyvin läheistä yhteistyötä sekä puheenjohtajiston että valiokuntien tasolla, ja ne tapaavat säännöllisesti. Huhtikuussa pidettiin järjestöjen neljäs yhteiskokous, tällä kertaa Lundissa. Kokouksen aiheista mainittakoon järjestäytyneen rikollisuuden torjuminen, kansalaisturva sekä EU:n aluepolitiikka.

Toimintavuonna Baltian yleiskokouksen ja Pohjoismaiden neuvoston valiokunnat lujittivat entisestään säännöllistä käytännön yhteistyötään. Järjestöjen puheenjohtajistot keskustelivat tulevasta yhteistyöstä paitsi Lundin-kokouksessa myös kummankin järjestön omilla vuosittaisissa istunnoissa.

Yhteistyötä Venäjän parlamentaarisen elinten sekä valtioneuvoston ja liittoneuvoston kanssa on kehitetty. Puheenjohtajiston jäsenet tapasivat venäläisiä kollegojaan paitsi Pietarissa järjestetyn IVY-maiden parlamentaarisen yleiskokouksen istunnossa myös neuvoston istunnossa. Vuoden aikana venäläisten kollegojen kanssa suunniteltiin yhteistä teemakokousta pohjoisesta ulottuvuudesta.

EU:n laajentuminen ja tulevaisuuskonventti olivat vuoden aikana keskeisimpiä kysymyksiä Euroopan poliittisella areenalla, ja ne kiinnostivat myös neuvostoa ja puheenjohtajistoa. Kysymyksiä käsiteltiin mm. maaliskuussa Brysselissä, jolloin puheenjohtajisto tapasi europarlamentaarikkoja ja konventin pohjoismaalaisia jäseniä. Puheenjohtajisto on tavannut myös Euroopan neuvoston ja Etyjin parlamentaaristen yleiskokousten edustajia.

Pohjoisen ulottuvuuden kehittäminen on keskeinen tehtävä Pohjois-Euroopan parlamentarisessa yhteistyössä varsinkin EU:n laajentumisen jälkeen. Euroopan pohjoisella alueella vallitsevat erityisolosuhteet, joten se vaatii erityishuomiota. Pohjoismaiden neuvosto nimesi 4. helmikuuta erityisen pohjoisen ulottuvuuden raportoijan, joka seuraa ulottuvuuden kehittymistä ja ehdottaa prosessiin liittyviä parlamentaarisia toimia. Erityisen tärkeää on pohtia, miten parlamentaarisella vaikutusvallalla voitaisiin edistää pohjoista ulottuvuutta ja millaista lisäarvoa parlamentaarikot ja Pohjoismaiden neuvosto voivat tuoda pohjoiseen ulottuvuuteen liittyvään työhön.

Euroopan parlamentille ja EU:n komissiolle maaliskuussa antamassaan lausunnossa Pohjoismaiden neuvoston puheenjohtajisto ilmaisi vahvan tukensa Pohjoismaiden ministerineuvoston aloitteelle, joka koski EU:n uutta pohjoisen ulottuvuuden toimintasuunnitelmaa. Puolan parlamentin kanssa järjestettiin marraskuussa Varsovassa pohjoista ulottuvuutta käsitellyt parlamentaarinen keskustelutilaisuus, joka toteutettiin samanaikaisesti Pohjoismaiden ministerineuvoston järjestämän tilaisuuden kanssa.

Länsi-Pohjolan, Arktiksen ja Barentsin alueen oloihin liittyvä parlamentaarinen yhteistyö lisääntyy. Pohjoismaiden neuvosto ja sen puheenjohtajisto osallistuvat yhteistyöhön mm. Arktisen alueen parlamentaarikkokomiteassa olevan tarkkailijansa välityksellä.

Sen lisäksi, että neuvosto on tehnyt yhteistyötä Baltian yleiskokouksen kanssa ja osallistunut parlamentaarisen Itämeri-konferenssin puitteissa tehtävän Itämeri-yhteistyöhön, se on kehittänyt yhteistyötään myös muiden parlamentaaristen yhteistyöelinten kanssa. Beneluxin parlamentti ja Pohjoismaiden neuvosto osallistuvat säännöllisesti toistensa kokouksiin, ja järjestöillä on yhteistyötä myös valiokuntatasolla. Uudeksi yhteistyökumppaniksi on viime vuosina tullut British-Irish Inter-Parliamentary Body (BIIPB).

5.2 Itämeri-yhteistyö

Itämeri-yhteistyö oli toimintavuonna korkealla puheenjohtajiston päiväjärjestyksessä. Parlamentaarinen Itämeri-yhteistyö alkoi vuonna 1991 Suomen eduskunnan silloisen puhemiehen *Kalevi Sorsan* aloitteesta, ja ensimmäisen parlamentaarisen Itämeri-konferenssin (Baltic Sea Parliamentary Conference, BSPC) järjesti Suomen eduskunta tammikuussa 1991. Koska vielä Neuvostoliittoon kuuluneet Baltian maat haluttiin mukaan toimintaan, silloisen konferenssin sekä myöhempienkin konferenssien osanottajat tulivat paitsi kansallisista parlamenteista myös alueparlamenteista.

Pohjoismaiden neuvosto ei osallistunut ensimmäiseen konferenssiin, mutta Oslossa vuonna 1992 pidetty toinen konferenssi oli

jo neuvoston järjestämä. Neuvoston sihteeristö on sittemmin toiminut Itämeri-konferenssien sihteeristönä. Muut konferenssit on pidetty Varsovassa, Rönnessä Bornholmilla, Riassa, Gdanskissa, Lyypekissä, Maarianhaminassa, Malmössä ja Greifswaldissa, Pietarissa ja Oulussa.

Sihteeristönä toimimisen lisäksi Pohjoismaiden neuvostolla on ollut tärkeä rooli parlamentaarisen Itämeri-konferenssin pysyvässä komiteassa, missä se on edustanut Pohjoismaiden kansallisia parlamentteja. Komiteassa on ollut vuodesta 2003 lähtien kaksi pohjoismaista, neuvoston puheenjohtajiston nimeämää jäsentä. Puheenjohtajisto on sopinut puolueryhmien välisestä paikkakerrosta. Edustaja *Outi Ojala* (vas) oli parlamentaarisen Itämeri-konferenssin pysyvän komitean puheenjohtaja, ja Oulussa syyskuun alussa pidettyyn 12. vuosittaiseen konferenssiin osallistui neuvostosta suuri valtuuskunta.

12. Itämeri-konferenssi Oulussa

Kahdestoista parlamentaarinen Itämeri-konferenssi pidettiin Oulussa 8.–9. syyskuuta 2003. Konferenssin pääaiheet olivat hallitusten ja parlamenttien poliittinen yhteistyö Itämeren alueella, tietoyhteiskunta ja sen vaikutus työmarkkinoihin sekä meriturvallisuus ja ympäristöasiat.

Konferenssin avasi eduskunnan puhe mies *Paavo Lipponen*. Hän kiinnitti huomiota mm. pohjoiseen ulottuvuuteen ja totesi, että ulottuvuutta toteutettaessa EU:n tehtävänä on kestävä talouskasvun ja hyvinvoinnin edistäminen Pohjois-Euroopassa. Tehokkaimmin tavoitteeseen päästään, kun vahvistetaan valtioiden, yritysten ja kansalaisten välistä yhteistyötä.

Merkittävänä läpimurtona voidaan pitää sitä, että konferenssi sopi yksimielisesti kannanotosta, jossa vaaditaan Itämeren julistamista erityisen herkäksi merialueeksi (Particularly Sensitive Sea Area, PSSA) ja siirtymistä kaksipohjaisiin tankkereihin Itämeren liikenteessä. Myös venäläiset parlamentaarikot suostuivat näihin vaatimuksiin ensimmäistä kertaa. Kannanotto viitoitti Pohjoismaiden neuvoston ympäristö- ja luonnonvaravaliokunnan näihin asioihin liittyviä

työtä (ks. 10 Ympäristö- ja luonnonvaravaliokunta).

Oulun konferenssissa otettiin kantaa myös sen puolesta, että BSPC:stä kehitettäisiin vuosittaisen konferenssin sijasta Itämeren alueen parlamentaarinen ulottuvuus. Myös Pohjoismaiden neuvoston puheenjohtajisto puoltaa BSPC:n kehittämistä tähän suuntaan. Keskustelut parlamentarisesta ulottuvuudesta aloitettiin pysyvässä komiteassa syksyllä 2003, ja ne jatkuvat edelleen.

Keskustelua on käyty myös Pohjoismaiden neuvoston roolista Itämeri-yhteistyössä. Lähtökohtana on ollut ajatus siitä, että Pohjoismaiden kansalliset parlamentit saisivat omat edustajansa pysyvään komiteaan.

Kolmastoista parlamentaarinen Itämeri-konferenssi pidetään Bergenissä 29.–31. elokuuta 2004. Konferenssin aiheena ovat Itämeren alueen terveys- ja ympäristöasiat.

Hallitukset tekevät Itämeri-yhteistyötä Itämeren maiden neuvostossa (Council of the Baltic Sea States, CBSS), jonka sihteeristö on Tukholmassa.

5.3 Pohjoinen ulottuvuus

Pohjoismaiden neuvostolla on pitkä kokemus alueellisesta parlamentarisesta työstä Pohjolassa ja sen lähialueilla sekä yhteistyöstä varsinkin Baltian maiden ja niiden parlamentaarisen yleiskokouksen kuin myös Venäjän valtionduuman ja liittoneuvoston kanssa. Sen vuoksi neuvostolla on ollut erityinen rooli ja tehtävä EU:n pohjoiseen ulottuvuuteen liittyvän parlamentaarisen toiminnan ja tuen kehittämisessä. Toimintavuonna neuvoston puheenjohtajisto korosti, että pohjoisen ulottuvuuden kehittäminen on keskeinen tehtävä Pohjois-Euroopan parlamentarisessa yhteistyössä varsinkin EU:n laajentumisen jälkeen.

Euroopan pohjoisella alueella – joka käy miltei yksiin Itämeren alueen kanssa – on nopea talouskasvu, ja sillä vallitsevat erityisolosuhteet. Siksi se vaatii erityistä huomiota myös alueellisen parlamentaarisen yhteistyön puitteissa. Pohjoismaiden neuvosto nimensi 4. helmikuuta erityisen pohjoisen ulottuvuuden raportoijan, joka seuraa ulottuvuuden kehittymistä ja ehdottaa prosessiin liittyviä parlamentaarisia toimia. Erityisen

tärkeää on pohtia, miten parlamentaarisella vaikutusvallalla voitaisiin edistää pohjoista ulottuvuutta ja millaista lisäarvoa parlamentaarikot voivat tuoda pohjoiseen ulottuvuuteen liittyvään työhön.

Ministerineuvosto on laatinut kannanoton EU:n pohjoisen ulottuvuuden toimintasuunnitelmaan vuosiksi 2004–2006. Ministerineuvosto ehdottaa pohjoismaisten panostusten lisäämistä pohjoisen ulottuvuuden toteuttamiseksi ja EU-työskentelyn vahvistamiseksi Pohjois-Euroopassa. Ehdotukset tulee nähdä osoituksena alueellisesta, yhteispohjoismaista toiminnasta Euroopan tasolla.

Pohjoismaiden ministerineuvoston kannanottoon, joka koskee EU:n pohjoisen ulottuvuuden toimintasuunnitelmaa vuosiksi 2004–2006, sisältyy mm. ehdotuksia, jotka koskevat kestäväää taloudellista ja sosiaalista kehitystä, kauppaa ja yrittäjyyttä, infrastruktuuria ja rajanylityksiä, energiaa ja ympäristöä, tietoyhteiskunnan kehitystä sekä järjestäytyneen rikollisuuden – kuten ihmiskaupan ja huumekaupan – vastaista yhteistyötä. Ministerineuvosto teki lisäksi useita käytännön ehdotuksia panostusten toteuttamisesta ja rahoittamisesta ja kiinnitti huomiota muihin alueellisiin toimijoihin, kuten Itämeren maiden neuvostoon, Barentsin neuvostoon ja Arktiseen neuvostoon. Istunnossa ministerineuvosto arvioi ehdotustensa näkyneen selvästi EU:n lopullisesta ehdotuksesta.

Pohjoismaiden neuvoston puheenjohtajistolla on ollut pohjoista ulottuvuutta käsitteleviä kokouksia Venäjän valtioiduuman ja liittoneuvoston sekä Baltian yleiskokouksen kanssa. Puheenjohtajisto on myös toteuttanut Kaliningradin parlamentaarikoille suunnatun apurahaohjelman. Puolan parlamentin kanssa järjestettiin marraskuussa Varsovassa pohjoista ulottuvuutta käsitellyt parlamentaarinen keskustelutilaisuus, joka oli jatkoa Moskovassa 2002 järjestetylle vastaavalle tilaisuudelle.

Vuonna 1997 esitelty pohjoinen ulottuvuus määrittellään Euroopan pohjoisosien kehittämiseen tähtääväksi EU-politiikaksi. Maantieteellisesti ulottuvuuden alue yltää Arktikselta Itämeren eteläkärkeen sekä Grönlannista Luoteis-Venäjälle. Pohjoinen ulottuvuus on enemmän kuin vain EU:n Venäjän-politiikkaa. Viron, Latvian ja Liettun

an EU-jäsenyyden myötä pohjoisen ulottuvuuden painopiste siirtyy kuitenkin paljolti Luoteis-Venäjälle.

Puheenjohtajiston edustaja tähdensi istunnossa, että pohjoinen ulottuvuus on poliittinen käsite, joka viittaa yhä enemmän Luoteis-Venäjän kanssa tehtävän yhteistyön kehittämiseen. Ulottuvuuden päätavoitteena on edistää alueen demokraattista yhteiskunnallista kehitystä sekä kestäväää taloudellista ja sosiaalista kehitystä. Sinänsä kaupan käynnin edistämiseen sekä ideoiden ja resurssien kohtaamiseen on hyvät edellytykset, mutta hankkeiden toteuttamista häiritsevät lukuisat esteet, kuten jäykät rutiinit ja esimerkiksi epäselvät juridiset ja hallinnolliset pelisäännöt, jotka saattavat säikäyttää sijoittajat.

Toimintavuoden aikana Venäjän valtioiduuman ja liittoneuvoston kanssa suunniteltiin Pohjoismaiden neuvoston vuoden 2004 teemakokousta, joka on ensimmäinen pohjoista ulottuvuutta käsittelevä parlamentaarinen konferenssi.

5.4 Yhteistyöbudjetti

Vuoden 2003 pohjoismainen yhteistyöbudjetti oli 811 miljoonaa Tanskan kruunua, eli budjettiin tehtiin edellisvuosien tapaan ainoastaan 2 prosentin inflaatiotarkistus. Suomen osuus vuoden 2003 budjetista oli 17,5 %. Yhteistyöbudjetti jakaantui pääalueittain seuraavasti: hyvinvointi- ja elinkeinopolitiikka 18 %, ympäristö, resurssit ja lähialueet 25 %, sihteeristö ja muut yhteiset toiminnot 13 %, koulutus, tutkimus ja tietotekniikka 25 % sekä kulttuuriyhteistyö 19 %.

Helsingin sopimuksen mukaan Pohjoismaiden ministerineuvoston on luovutettava budjettiesityksensä Pohjoismaiden neuvostolle, joka voi ehdottaa varojen uudelleenpriorisoimista ministerineuvoston määrittelemissä taloudellisissa puitteissa. Ellei erityisiä syitä ole, ministerineuvoston on noudatettava neuvoston suosituksia.

Neuvoston muutosehdotukset vuoden 2003 budjettiin koskivat mm. kieliyhteistyötä, Nordplus-ohjelmaa, aikuiskoulutusta ja vapaata sivistystyötä, alueyhteistyön hankevaroja, työmarkkinayhteistyötä ja huumusaineiyhteistyötä. Lisäksi ehdotettiin Haloo

Pohjola -palvelupuhelimen määrärahojen lisäämistä ja toimintaedellytysten parantamista. Neuvosto priorisoi voimakkaasti Haloo Pohjolan toimintaa, koska se liittyy rajaesteiden poistamiseen ja pohjoismaalaisten oikeuksista huolehtimiseen.

Pohjoismaiden neuvoston vuoden 2003 budjetti oli 31 miljoonaa Tanskan kruunua. Tämäkin budjetti on ollut jo useita vuosia samalla tasolla, eikä siihen ole tehty edes inflaatiotarkistusta.

Pohjoismaiden neuvosto osallistui vuoden 2004 budjettiesityksen käsittelyyn jo varhain. Puheenjohtajistolla oli jo ennen budjetin suuntaviivojen hyväksymistä mahdollisuus käydä vuoropuhelua ministerineuvoston kanssa. Budjetti käsiteltiin lopullisesti neuvoston istunnossa Oslossa, missä neuvosto hyväksyi budjettia koskevan suosituksen. Suositus sisälsi pienehköjä tarkistuksia ministerineuvoston budjettiesitykseen.

6

POHJOLAN RAJAESTEET

Pohjoismaiden neuvosto on kiinnittänyt jo usean vuoden ajan varsinkin kyselytunnilla huomiota rajaesteisiin, jotka laajoista pohjoismaisista sopimuksista huolimatta vaikeuttavat maiden välistä liikkuvuutta. EU:hun ja Etaan liittyminenkään ei ole monien odotuksista huolimatta ratkaissut ongelmia.

Joka vuosi yli 40 000 ihmistä muuttaa tai pendelöi Pohjoismaiden välillä. Noin 250 000 pohjoismaalaista asuu toisessa Pohjoismaassa, ja monilla heistä on kokemusta byrokraattisista esteistä, jotka tulisi voida ratkaista Pohjolassa liikkumisen helpottamiseksi. Vuonna 1998 perustettiin tietopalvelu Haloo Pohjola, josta rajaesteisiin törmänneet pohjoismaalaiset saavat neuvoja ja opastusta. Palvelun toimintamahdollisuudet koettiin kuitenkin riittämättömiksi, joten hallitukset asettivat erityisen selvitysmiehen, Suomen silloisen Norjan-suurlähettilään *Ole Norrbackin*.

Norrback laati aiheesta raportin nimeltä ”Pohjoismaalaisten oikeudet”. Haloo Pohjola -palvelupuhelimen keräämien lukuisten esimerkkien avulla Norrback osoitti, että pohjoismaisissa säännöissä on puutteita ja että viranomaiset eivät aina tunne voimassa olevia sääntöjä ja niiden soveltamista, vaikka sääntöjen oletetaan toimivan. Norrbackin mukaan suurin osa ongelmista liittyy eroihin, joita maiden välillä on verotuksessa, sosiaalisissa hyvinvointirakenteissa – varsinkin eläkkeissä ja perhepolitiikassa – sekä koulutuksessa. Esimerkiksi opintosuoritusten kelpoisuudesta on olemassa pohjoismainen sopimus, mutta se ei läheskään aina toimi. Sama koskee hoitohenkilökunnan saamien oikeudellisten hyväksymisten tunnustamista.

6.1 Norrbackin raportin seuranta

Ministerineuvosto teki vuoden 2002 istuntoon ehdotuksen, joka sisälsi luettelon raportin seurantatoimenpiteistä. Puheenjohtajisto muistutti ministerineuvoston ehdotusta koskevassa mietinnössään neuvoston aikaisemmasta suosituksesta, joka koski Pohjoismaiden välisen liikkuvuuden lisäämistä ja jonka mukaan kansalaisten viranomaisilta saamien tietojen tulisi olla sitovia. Ministerineuvoston tulisi myös laatia yhdessä Pohjoismaiden neuvoston kanssa pohjoismaalaisten oikeuksia koskeva tehokas tiedotusstrategia. Haloo Pohjolan tulisi saada lisää valtuuksia, jotka vahvistaisivat palvelun asemaa keskeisenä pohjoismaisena valituskanavana ja selvitystiedon lähteenä. Pohjoismaisten sopimusten vahvuuksien ja heikkouksien tulisi olla viranomaisten tiedossa, ja tietoa niistä tulisi välittää myös kansalaisille. Sopimukset tulisi käydä läpi, ja niitä tulisi verrata EU- ja Eta-säännöstöihin. Pohjoismaiden neuvoston tulisi lisäksi voida seurata prosessia käymällä vuoropuhelua eri alojen ministerien kanssa. Puheenjohtajisto pani tyytyväisenä merkille sen, että lainsäädännön yhtenäistäminen on eräs ministerineuvoston keskeisistä panostusalueista.

Istuntokeskustelussa ylistettiin Norrbackin raporttia ja hallituksia kehoitettiin ryhtymään nopeasti toimiin ehdotusten toteuttamiseksi. Sitä pidettiin tärkeänä paitsi kansalaisten kannalta myös pohjoismaisen yhteistyön uskottavuuden kannalta. Myöhemmin hyväksytyssä suosituksessa todetaan, että kullekin ministerineuvoston ehdotuksessa mainitulle 23 toimenpiteelle on laadittava aikataulu- ja täytäntöönpano-

suunnitelma. Toimenpiteistä mainittakoon työmarkkina-alan pohjoismaisten sopimusten uudistaminen sen pohjalta, että yhdessä Pohjoismaassa pysyvän oleskeluluvan omaavat muiden kuin Pohjoismaiden kansalaiset saavat samat työskentelyoikeudet kuin Pohjoismaiden kansalaiset. Lisäksi Pohjoismaihin tulisi saada rajat ylittävää maksuliikennettä koskeva lainsäädäntö, jotta palvelumaksut saataisiin samalle tasolle kuin kotimaisessa maksuliikenteessä.

6.2 Schlüterin raportti

Jotta muutostyöhön saataisiin potkua ja poliittinen huomio kohdistuisi konkreettisiin oikeudellisiin ja hallinnollisiin ratkaisuihin, yhteistyöministeri ja Pohjoismaiden ministerineuvoston vuoden 2003 puheenjohtaja *Berit Andnor* nimitti Tanskan entisen pääministerin *Poul Schlüterin* puheenjohtajamaan erityisedustajaksi Pohjolan rajaesteiden poistamiseen liittyvässä työssä. Poul Schlüter esitteli odotetun raporttinsa ”Pohjolan rajaesteiden poistaminen” 55. istunnossa.

Berit Andnor ilmaisi tyytyväisyytensä Schlüterin työhön ja totesi, että yksinkertaisiin ongelmiin on pyritty saamaan nopeasti hyviä ratkaisuja. Schlüter totesi, että lyhyellä aikavälillä on mahdollonta yhteensovittaa Pohjoismaiden lainsäädäntöä tai yhdenmukaistaa verotusta ja maksuja, jotta toiseen Pohjoismaahan muuttaminen tai toisessa Pohjoismaassa työskentely ja opiskelu helpottuisivat. Työ on vasta alkanut, ja uusia esteitä ilmenee jatkuvasti.

Saavutetuista tuloksista sekä nopeista poliittisista toimenpiteistä raportissa mainitaan pohjoismaisen sosiaaliturvasopimuksen päivittäminen, tiedotuksen parantaminen pohjoismaisen sosiaalipalvelusopimuksen soveltamisen helpottamiseksi sekä väestökisteriä koskevan pohjoismaisen sopimuksen muuttaminen siten, että tieto muutosta välittyy suoraan lähtömaan rekisteriviranomaiselta kohdemaan viranomaiselle, jolloin muuttaja saa uuden henkilötunnuksen parissa päivässä. Henkilötunnusta vaaditaan mm. vuokrasopimuksen solmimiseen ja palkkivilin avaamiseen. Virkamiestasolla on päästy yksimielisyyteen yhteisestä luettelosta, jossa mainitaan Schengen-todis-

tusta vaativat lääkeaineet. Luetteloa käsitellään nyt poliittisella tasolla.

Työmarkkinaministerit ovat tehneet periaatesopimuksen siitä, että myös muiden kuin Pohjoismaiden kansalaiset, joilla on pysyvä oleskelu- ja työ lupa, sisällytetään sopimukseen Pohjoismaiden yhteisistä työmarkkinoista. Tanska jättäytyi kuitenkin ulkopuolelle EU-varaumansa vuoksi. Sopimusta koskeva selvitystyö on aloitettu. Yhteispohjoismaisen Internet-työnvälityksen arvioidaan alkavan vuonna 2004.

Tänä vuonna luodaan sähköinen pohjoismainen veronlaskentamalli ja perustetaan raja-alueille pohjoismaisia verotoimistoja, joissa kansalaisten verot voidaan laskea heti. Valtiovarainministerit keskustelevat myös sähköisen pohjoismaisen verotoimiston avaamisesta.

Tanskan ja Ruotsin valtiovarainministerit allekirjoittivat istunnon aikana kahdenvälisen verosopimuksen, joka poistaa yhden Juutinrauman alueen keskeisistä rajaesteistä. Sopimus ratkaisee monia rajatyöntekijöiden keskeisiä ongelmia, sillä sen myötä esimerkiksi Juutinrauman sillan yli suuntautuvat työmatkat voi vähentää verotuksessa ja kotimaan tai asuinmaan eläkevakuutukset voi siirtää työskentelymaahan siten, että ne ovat yhä verovähennykselpoisia. Tämä koskee sekä yksityisiä eläkevakuutuksia että työnantajan maksamia eläkemaksuja. Jos henkilöllä on kaksi työnantajaa kahdessa maassa, hän maksaa veroa kumpaankin maahan. Sopimus selkeyttää verojen maksamista: verot tulee maksaa siihen maahan, jossa tulonsaaja pääosin työskentelee. Tämä helpottaa niiden henkilöiden verotilannetta, jotka työskentelevät kotona tai jotka tekevät työmatkoja.

6.3 Tulevat haasteet

Sen sijaan Pohjoismaat eivät ole päässeet sopuun maiden välisistä rahansiirroista perittävien palvelumaksujen alentamisesta, mikä on Schlüteristä valitettavaa, koska asialla on suuri merkitys sekä tavallisille ihmisille että pk-yrityksille. Ministerit aikovat kuitenkin ottaa yhteyttä toimialajärjestöihin Pohjoismaiden välisten rahansiirtoaikojen tarkistamiseksi.

Joitakin edistysaskelia on otettu tulli-muodollisuuksien yksinkertaistamisessa sekä Ruotsin ja Norjan välisen ammattiliikenteen kustannusten alentamisessa. Rakennusalan yrittäjien on tähän saakka täytyntä maksaa tuontimaksuja (jotka on myöhemmin osittain palautettu) voidakseen työskennellä tilapäisesti toisessa Pohjoismaassa. Enää tällaista vakuutta ei tarvitse asettaa, koska Ruotsi ja Norja ovat sopineet tarkastavansa sen sijaan yritysten luottotiedot. Lisäksi Pohjoismaat ovat päässeet sopimukseen nosturinkuljettajien todistusten vastavuoroisen tunnustamisen periaatteista. Aikaisemmin asia on aiheuttanut ongelmia Suomen ja Ruotsin välillä.

Opetusministerit ovat sitoutuneet allekirjoittamaan keväällä 2004 uuden lukiokoulutusta ja ammatillista koulutusta koskevan sopimuksen ja parantamaan opintotukijärjestelmää. Lisäksi ministerit pyrkivät vahvistamaan koulutusten vastavuoroiseen tunnustamiseen liittyvää pohjoismaista yhteistyötä varsinkin EU:n puitteissa ja aloittamaan ammattikoulutusten vastavuoroista tunnustamista koskevan yhteistyön. 1. lokakuuta 2003 tuli voimaan Ruotsin korkeakouluasetuksen muutos, jonka myötä Pohjoismaisen kansanterveystieteen korkeakoulun (ent. Pohjoismainen terveydenhoitokorkeakoulu) tutkinnot rinnastetaan ruotsalaisiin tutkintoihin. Lisäksi on sovittu, että ruotsalainen merenkulkukoulutus antaa pätevyyden toimia myös Ahvenanmaalla ja että Ruotsin autonkatsastuslaitos voi katsastaa ahvenanmaalaisia autoja. Ruotsissa on voinut 1. toukokuuta 2003 lähtien noudattaa maksutta islantilaisista nimikäytäntöä. Tanskassa asiaa selvitetään.

Ministerineuvosto on käynnistänyt sosiaalialan rajaesteiden poistamiseksi arvioinnin, jossa selvitetään, onko pohjoismaista sosiaalipalvelusopimusta syytä uudistaa.

Poul Schlüter tähdentää raportissaan, että rajaesteitä ei voida poistaa pysyvästi. Nykyajan dynaamisissa yhteiskunnissa syntyy jatkossakin uusia rajaesteitä. Siksi työtä on jatkettava ja rajaesteistä on tultava ministerineuvoston päiväjärjestyksen pysyvä kohta. Rajaesteiden poistaminen on tärkeää

paitsi kansalaisille myös yrityksille, koska kansainvälinen kilpailu lisääntyy jatkuvasti. Schlüter jatkaa työtään vuoden 2004 ensimmäisellä puoliskolla puheenjohtajamaa Islannin alaisuudessa.

Pohjoismaiden ministerineuvoston, Haloo Pohjolan ja eri raja-aluekomiteoiden välisen tulevan työskentelyn koordinoimiseksi ministerineuvoston sihteeristöön perustetaan erityinen raja-alueyksikkö, jossa on kolme "vahtikoira". Haloo Pohjolaa vahvistetaan mm. siten, että jotkin nykyisistä puolipäiväisistä työsuhteista muutetaan kokopäiväisiksi.

Schlüterin raportin esittelyä seuranneessa täysistunnossa keskusteltiin aiheesta "Rajaesteet ja arkipäivän integraatio". Keskustelun edellytyksiä heikensi se, että parlamentaarikoilla ei ollut ollut mahdollisuutta tutustua raporttiin ennen kuin se esiteltiin lehdistötilaisuudessa 28. lokakuuta, mutta useat puhujat ilmaisivat kuitenkin tyytyväisyytensä tehtyyn työhön. Monet pitivät myönteisenä yllätyksenä sitä, että Schlüter oli lyhyessä ajassa onnistunut saamaan hallituksilta niin paljon konkreettisia lupauksia.

Voimakkain kritiikki kohdistui asiaan, jota Schlüterkin oli korostanut, eli siihen, että maat eivät olleet päässeet yksimielisyyteen pankkimaksuista ja että Tanska puolusti kielteistä kantaansa vetoamalla rahalaitoksille antamaansa lupaukseen, jonka mukaan niitä ei enää kuormitettaisi lisäkustannuksilla. Kritiikkiä sai myös Tanskan kielteinen suhtautuminen siihen, että kolmansien maiden kansalaiset sisällytettäisiin sopimukseen Pohjoismaiden yhteisistä työmarkkinoista. Tanska perusteli kantaansa Maastrichtin sopimukseen tekemällään varauksella, mutta kritisoijien mielestä varauksella ei ole merkitystä pohjoismaisissa yhteyksissä. Toisaalta Tanskan veroministeri saattoi esitellä uuden tanskalais-ruotsalaisen verosopimuksen, joka yksinkertaistaa huomattavasti Juutinrauman rajatyöntekijöitä koskevia verosääntöjä. Lisäksi Kööpenhaminaan ja Helsinkiin perustetaan veroyksiköt, jotka käsittelevät rajatyöntekijöiden konkreettisia vero-ongelmia.

KULTTUURI- JA KOULUTUSVALIOKUNTA

Kulttuuri- ja koulutusvaliokunta käsittelee kulttuuria eli taidetta ja yleiskulttuuria, monikulttuurista ja -etnistä Pohjolaa, elokuvaa ja tiedotusvälineitä, kieliä, urheilua, lasten- ja nuortenkulttuuria, Norden-yhdistyksiä sekä vapaaehtoissektoria. Lisäksi valiokunta käsittelee koulutusta, opetusta ja tutkimusta. Valiokunnan suomalaisjäsenet olivat ennen maaliskuun eduskuntavaaleja *Ragnar Erlandsson* (ÄC), *Saara Karhu* (sd) ja *Hannu Takkula* (kesk) ja vaalien jälkeen Ragnar Erlandsson ja *Mikko Alatalo* (kesk).

Kieliasiat

Valiokunnan kesäkuun kokouksessa Pohjoismaiden kielineuvosto kertoi uudesta pohjoismaisesta kielitilanteesta, jossa englannista on tullut toinen kieli ja työkieli. Tämä johtaa Pohjoismaiden kielten käyttöalan kaventumiseen. Valiokunnan kesäkokous pidettiin Färsaarilla. Kokouksen yhteydessä järjestettiin kuulemistilaisuudet, joissa käsiteltiin urheilun mahdollisuuksia edistää integraatiota sekä aikuiskoulutusta. Lisäksi valiokunta keskusteli rajaesteistä, kuten Tanskan vaatimuksesta, jonka mukaan tanskalaisissa yliopistoissa opiskelevien ruotsalaisten lääketieteen opiskelijoiden tulisi suorittaa kielikoe. Valiokunta julkaisi asiasta lehdistötiedotteen, jossa se totesi vaatimuksen sotivan Pohjoismaiden kielellisen ymmärryksen edistämistä sekä Pohjoismaiden demokraattista kielipolitiikkaa ja kielinäkemystä vastaan. Syyskuun kokouksessa valiokunnalle kerrottiin, että Tanskan hallitus oli luopunut kielikokeen vaatimisesta.

Huhtikuussa Lundissa pidetyssä kokouksessa valiokunta tapasi Baltian yleiskokouksen kulttuuri- ja koulutusvaliokunnan. Kokouksessa päätettiin yhteistyön aloittamisesta sekä yhteisistä hankkeista vuosiksi

2003 ja 2004. Yhteisessä työohjelmassa todetaan, että tavoitteena on pohjoismais-baltialainen korkeakouluasteen yhteistyö liikkuvuus- ja tukiohjelmineen. Kumpikin valiokunta asetti työryhmän selvittämään asiaa.

Baltia-yhteistyö

Baltia-työryhmän esityksen pohjalta neuvosto hyväksyi valiokuntaehdotuksen, joka käsittelee uutta koulutuksen ja tutkimuksen toimintasuunnitelmaa. Ryhmällä on ollut myös kokous Baltian yleiskokouksen työryhmän kanssa. Koulujen laatua käsitellyt työryhmä valmisteli vuoden aikana aihetta käsittelevää konferenssia, joka pidetään helmikuussa 2004 ja johon osallistuu mm. Baltian yleiskokouksen, Pohjoismaiden parlamenttien koulutusvaliokuntien ja koulujen edustajia. Konferenssin lähtökohtana on sen paradoksin pohtiminen, miksi Pohjoismaiden kouluja pidetään esikuvina monissa maissa, kun taas Pohjoismaiden julkisessa keskustelussa koulua kritisoidaan.

Nuoret

Muista valiokunnan vuoden aikana käsittelemistä aiheista mainittakoon erilaiset rajaesteet, kuten nuorten koulutusmahdollisuudet Pohjoismaissa ja korkeakouluasteen opintosuoritusten pohjoismainen kelpoisuus. Valiokunta teki lisäksi ehdotukset pohjoismaisesta muotoilusta sekä kielten käyttöalan kaventumisesta. Nuoria koskevat ehdotukset hallitsivat päiväjärjestystä. Niistä mainittakoon ehdotus urheilusta integraatiota edistävänä tekijänä, ehdotus nuorten ja opiskelijoiden alennuslipuista sekä ehdotus pohjoismaisten klassikoiden lausuntakilpai-

lusta peruskouluille. Kaikista mainituista ehdotuksista hyväksyttiin istunnossa suositukset. Valiokunta on lisäksi antanut puheenjohtajistolle lausunnon pysyvistä pohjoismaisesta elokuvapalkinnosta.

Tutkimus

Tutkimus on tärkeä alue valiokunnalle, joka on aikaisemmin ehdottanut valkoisen kirjan laatimista aiheesta ”Pohjolan kehittäminen kansainvälisesti johtavaksi tutkimus- ja innovaatioalueeksi”. Kyseisen valkoisen kirjan laati Pohjoismaiden ministerineuvoston toimeksiannosta professori *Gustav Björkstrand*, ja sen nimeksi tuli ”Noria – pohjoismainen tutkimus ja innovaatio”. Kirja esiteltiin neuvostolle Oslon istunnossa. Pohjoismainen tv-yhteistyö on yhä päiväjärjestyksessä, ja siitä keskusteltiin Pohjoismaiden kulttuuriministerien kanssa istunnon yhteydessä pidetyssä vuosittaisessa kokouksessa. Suurlähettiläs *Ole Norrback* on saanut tehtä-

väksi selvittää pohjoismaisen tv-yhteistyön lisäämismahdollisuuksia.

Kansallinen ankkurointi

Valiokunta pyrkii tiivistämään yhteistyötään kansallisten parlamenttien kulttuuri- ja koulutusvaliokuntien kanssa, mihin liittyen valiokunta tapasi Ruotsin valtiopäivien kulttuurivaliokunnan ja koulutusvaliokunnan edustajia 4. helmikuuta ja Färsaarten lakikäräjien kulttuurivaliokunnan edustajia 31. heinäkuuta.

Pohjoismainen kulttuurirahasto järjesti ”Pohjoismaiden muuttuva kulttuuripolitiikka” -raportin innoittamana kulttuuripolitiikkaa käsitelleen konferenssisarjan, johon osallistui myös valiokunnan jäseniä. Konferenssien tavoitteena oli valottaa kulttuuripolitiikan yhtäläisyyksiä ja eroja Pohjoismaissa, mukaan lukien itsehallintoalueilla ja saamelaisella kulttuurialueella.

8

HYVINVOINTIVALIOKUNTA

Hyvinvointivaliokunnassa käsiteltäviä asioita ovat hyvinvoinnin järjestelmät ja turvajärjestelmät, sosiaali-, terveys- ja vammaisasiat, asuntopolitiikka, perheasiat, lapset ja nuoret sekä huumeet. Valiokunnan suomalaisjäsenet olivat maaliskuun eduskuntavaaleihin saakka *Tuula Haatainen* (sd), *Harriet Lindeman* (FS), *Pehr Löw* (r) ja *Hannes Manninen* (kesk). Vaalien jälkeen Haataisen ja Mannisen tilalle tulivat *Ilkka Taipale* (sd) ja *Aila Paloniemi* (kesk).

Valiokunta käsiteli vuonna 2003 etupäässä diabetesasioita, päihteisiin (alkoholi ja huumeaineet) liittyviä ongelmia sekä eläkkeiden verotusta (rajaesteet). Istunnon käsiteltäväksi annettiin kolme valiokuntaehdotusta.

Istunnossa hyväksyttiin kaksi kansanterveyteen liittyvää suositusta, jotka pohjautuvat hyvinvointivaliokunnan ehdotuksiin. Suositukset koskivat diabeteksen ehkäisemistä sekä huumeiden ja alkoholin vastaisia toimia. Valiokunta teki ehdotukset kuultuaan asiantuntijoita, ja tavoitteena oli myös seurata ja konkretisoida entisiä, jo poistettuja ehdotuksia. Seuratakseen ”Pohjoismaalaisten oikeudet” -raporttia valiokunta teki ehdotuksen eläkkeiden verotuksesta ja varhaiseläkeperusteista, josta myös hyväksyttiin suositus istunnossa.

Lapsi- ja nuorisotyöryhmä oli aktiivinen koko vuoden ja raportoi valiokuntakokouksissa työn etenemisestä. Ryhmän puheenjohtaja oli *Margareta Israelsson*, ja Suomea edusti Aila Paloniemi. Ryhmä vieraili Tallinnassa, Viipurissa, Riassa, Oslossa, Tukholmassa ja Frederikshavnissa. Loppuraportin on määrä valmistua vuonna 2004.

Valiokunta oli edustettuna Länsi-Pohjan neuvoston teemakokouksessa ”Terveys Länsi-Pohjolassa”, ja valiokunnan puheenjohtaja oli kokouksen pääpuhujia. Valiokunnalla oli yhteiskokous Baltian yleiskokouksen vastaavan valiokunnan kanssa Liettuan Palangassa kesäkuussa. Huhtikuun Lundin-kokousten yhteydessä valiokunta järjesti huumeiden vastustamista käsitelleen seminaarin yhdessä kansalais- ja kuluttajavalioikunnan sekä Baltian yleiskokouksen kahden valiokunnan kanssa.

Hyvinvointivaliokunnan kesäkokous pidettiin Viipurissa, missä valiokunta vieraili aluesairaalassa, lastenkodissa ja katulasten vastaanottokeskuksessa sekä tapasi Viipurin kaupungin edustajia. Valiokunnalla oli niin ikään tapaaminen Viipurin-seudun vapaaehtoisten avustus- ja kehitysyhteistyöjärjestöjen kanssa.

KANSALAIIS- JA KULUTTAJAVALIOKUNTA

Valiokunnalle kuuluvat kysymykset, jotka liittyvät demokratiaan, ihmisoikeuksiin ja kansalaisten oikeuksiin, tasa-arvoon, kuluttaja-asioihin, turvallisiin elintarvikkeisiin, rikollisuuteen, mukaan lukien kansainvälinen rikollisuus ja terrorismi, lainsäädäntöyhteistyöhön, maahanmuuttoon ja pakolaisiin sekä rasminvastaiseen yhteistyöhön. Valiokunnan suomalaisjäsenet olivat *Bjarne Kallis* (kd), *Risto Kuisma* (sd), *Aulis Ranta-Muotio* (kesk), *Petri Salo* (kok) ja *Marja Tiura* (kok). Kalliksen ja Salon tilalle tulivat maaliskuun vaalien jälkeen *Sari Essayah* (kd) ja *Anne Holmlund* (kok).

Kuluttaja-asiat

Tukholmassa helmikuussa pidetyn valiokuntakokouksen yhteydessä järjestettiin kuluttaja-asioita käsitellyt miniseminaari. Ministeri *Ann-Christin Nykvist* ehdotti, että Pohjoismaiden neuvoston ja Pohjoismaiden ministerineuvoston tulisi käydä vuoropuhelua kuluttajasektorin uutta toimintasuunnitelmaa laadittaessa. Valiokunta suhtautui ehdotukseen hyvin myönteisesti, ja se asettikin työryhmän, joka muotoili *Marianne Carlströmin* johdolla neuvoston kannan toimintasuunnitelmaan. Käytännössä työryhmä laati ehdotuksen (A 1329), josta hyväksyttiin suositus nro 15 ministerineuvoston kuluttajasektorin toimintasuunnitelmasta vuosiksi 2005–2008.

Prostituutio ja ihmiskauppa

Valiokunta on jatkanut prostituutioon ja ihmiskauppaan liittyvien asioiden käsittelyä. Suomalaisjäsenen aloitteesta tehtiin prostituution ja naiskaupan vastaisia toimia käsitellyt jäsen ehdotus (A 1317), jonka perus-

teella 55. istunnossa hyväksyttiin kaksi suositusta. Ensimmäisen suosituksen (nro 9) mukaan Pohjoismaiden on kehitettävä yhteisiä toimenpiteitä prostituution ja naiskaupan torjumiseksi, laadittava seksuaalipalveluiden oston kieltävät eettiset säännöt, jotka sitovat julkishallinnon ja puolustusvoimien henkilöstöä, sekä pyrittävä yhdenmukaistamaan lainsäädäntöään. Toinen suositus (nro 10) koskee mm. pohjoismaisen lähialueyhteistyöohjelman puitteissa toteutettavia ennaltaehkäiseviä toimia sekä niitä koskevaa selvitystä. Kansalais- ja kuluttajavaliokunnan ehdotuksen (A 1323) perusteella hyväksyttiin lisäksi suositukset ”Lilja 4-ever” -elokuvan esittämisestä Pohjoismaiden koulu-
luisille (suos. nro 11) sekä lähialueiden koulu-
luisille (suos. nro 12). Valiokunta valmisti myös ehdotuksen (A 1319), joka käsitteli poliittisesti aktiivisten pohjoismaisten ja venäläisten nuorten yhteistyön tukemista ja josta yleiskokous hyväksyi suosituksen nro 18.

Saamelaiset

Valiokunta on selvittänyt, millainen asema saamelaisilla on Pohjoismaiden pohjoisten alueiden alkuperäiskansana ja vähemmistönä. Tähän liittyen valiokunta teki huhtikuun alussa opintomatkan Norjan Ruijaan. Valiokunta tapasi Saamelaisen parlamentaarisen neuvoston edustajia Kaarasjoella sekä Pohjoismaisen saamelaisinstituutin ja Saamelaiskorkeakoulun edustajia Kautokeinossa. Valiokunnan tapaama korkeakoulun professori *Ole Henrik Magga* on myös YK:n alkuperäiskansojen pysyvän foorumin puheenjohtaja.

Valiokunta päätti ehdottaa, että puheenjohtajisto sisällyttäisi pohjoisten alkuperäiskansojen tilannetta koskevan osuuden lau-

suntoonsa, joka koskee ministerineuvoston panosta EU:n pohjoisen ulottuvuuden toteuttamiseen.

Korruptio

Huhtikuisten Lundin-kokousten yhteydessä valiokunta kuuli Euroopan neuvoston korruptionvastaisen elimen GRECON (Groupe d'Etats contre la Corruption) edustajia. Tilaisuuteen oli kutsuttu myös Baltian yleiskokouksen lakivaliokunta. GRECON edustaja *Björn Janson* totesi, että vaikka Pohjoismaissa esiintyy vähän korruptiota, siitä ei ole täysin päästy täälläkään. On paradoksaalista, että juuri Pohjoismaat vastustavat kaikkein kiivaimmin poliittisten puolueiden rahoitusta koskevaa lainsäädäntöä. Hän muis-

tutti myös, että korruptio ei tarkoita ainoastaan palvelusten tekemistä rikastumistarkoituksessa, vaan myös vastapalvelusten tekemistä, nepotismia ja muunlaista sosiaalisten suhteiden hyödyntämistä. Myös nämä korruption muodot on syytä sisällyttää korruption määritelmään.

Arkipäivän pornoistuminen

Frederikshavnissa Tanskassa pidettyjen syyskokousten yhteydessä valiokunta järjesti yhdessä kulttuuri- ja koulutusvaliokunnan kanssa seminaarin aiheesta ”Julkisen tilan pornoistuminen”. Valiokunta päätti jatkaa asian valmistelua ja asetti työryhmän, jossa on edustajat kummastakin valiokunnasta.

YMPÄRISTÖ- JA LUONNONVARAVALIOKUNTA

Ympäristö- ja luonnonvaravaliokunta vastaa asioista, jotka liittyvät ympäristöön, maa- ja metsätalouteen, kestäväan kehitykseen ja energiaan. Valiokunnan suomalaisjäsenet olivat ennen maaliskuun eduskuntavaaleja *Tuija Brax* (vihr), *Saara Karhu* (sd) ja *Paula Lehtomäki* (kesk) ja vaalien jälkeen *Tarja Cronberg* (vihr), *Simo Rundgren* (kesk), *Satu Taiveaho* (sd), *Jutta Urpilainen* (sd) ja *Lasse Wiklöf* (ÅSD).

Valiokunnan toiminnan painopistealueena oli lähialueen eli Baltian ja Luoteis-Venäjän kanssa tehtävä ympäristöyhteistyö, mukaan lukien Itämeri-asiat. Kesäkuussa valiokunnalle kerrottiin Viron ympäristöky-symyksistä, ja syyskuun kokousten yhteydessä valiokunnan puheenjohtaja keskusteli ympäristöasioista Murmanskin alueduuman puhemiehen *Pavel Sažinovin* kanssa.

Valiokunta on seurannut Isossa-Britanniassa sijaitsevan Sellafieldin ydinlaitoksen päästötilanteen kehittymistä. Valiokunnan puheenjohtaja on mm. tehnyt matkoja asian tiimoilta ja tavannut British-Irish Inter-Parliamentary Bodyn (BIIPB) edustajia.

Keskeisiä asioita valiokunnan toiminnas-

sa olivat ehdotukset Itämerellä liikennöivien alusten ilmaan ja veteen joutuvien päästöjen ehkäisemisestä (A 1309) sekä Itämeren luokittelemisesta erityisen herkäksi merialueeksi (A 1314). Ehdotukset käsiteltiin yhdessä, ja ne lähetettiin laajalle lausuntokierrokselle. Oulussa syyskuussa järjestetty 12. parlamentaarinen Itämeri-konferenssi puolsi yksimielisesti Itämeren luokittelamista erityisen herkäksi merialueeksi ja vaati lisäksi yksipohjaisten alusten välitöntä kieltämistä Itämeren liikenteessä sekä nykyistä tiukempia päästösääntöjä. Konferenssin kannanotot viitoittivat myös valiokunnan työtä. Valiokunnan ehdotus koski Itämeren luokittelamista erityisen herkäksi merialueeksi, välitöntä siirtymistä kaksirunkoisiin – talviliikenteessä myös jäävahvistettuihin – aluksiin sekä nykyistä tiukempia päästösääntöjä.

Valiokunnan toinen keskeinen työtehtävä oli ehdotus, joka koski yhteispohjoismaisten sääntöjen laatimista siirtogeenisten, perinteisten ja luonnonmukaisten viljelykasvien samanaikaiselle esiintymiselle maanviljelyssä (A 1297). Myös tämä ehdotus hyväksyttiin istunnossa.

ELINKEINOVALIOKUNTA

Elinkeinovaliokunta vastaa asioista, jotka koskevat talouden ja tuotannon edellytyksiä, elinkeinoelämää ja teollisuutta, sisämarkkinoita, kauppaa, vapaata liikkuvuutta, rajaesteiden poistamista, alueita ja rakennetukia, työllisyyttä ja työmarkkinoita, työympäristöä, infrastruktuuria, liikennettä, viestintää sekä tietotekniikkaa. Valiokunnan suomalaisjäsenet olivat maaliskuun eduskuntavaaleihin saakka *Leena Harkimo* (kok), *Petri Neittaanmäki* (kesk) ja *Jouko Skinnari* (sd) ja vaalien jälkeen *Miapetra Kumpula* (sd), *Lauri Oinonen* (kesk) ja *Jan Vapaavuori* (kok).

Valiokunta käsitteli vuoden alussa ehdotuksen pohjoismaisesta riskipääomaverkostosta (A 1318). Valiokunnan ehdotuksen perusteella puheenjohtajisto hyväksyi kesäkuussa esityksen nro 3 pohjoismaisen bisnesenkeliverkoston perustamisesta. Projekti pääsi nopeasti vauhtiin, ja suositus voitiin poistaa jo 55. istunnossa lokakuussa.

Valiokunta käsitteli vuoden aikana myös ehdotuksen huonekaluteollisuuden pohjoismaisesta yhteistyöelimestä (A 1316). Ehdotus johti suositukseen nro 6, jonka mukaan ministerineuvoston tulisi tehdä esitutkimus yhteistyöelimen teollisuuspoliittisista edellytyksistä, taloudesta ja rakenteesta.

Ehdotus A 1322, joka koskee innovatiivisia pienyrityksiä, yrittäjiä ja keksijöitä koske-

van pohjoismaisen peruskirjan seurantaa, taas johti suositukseen nro 7. Siinä Pohjoismaiden ministerineuvostoa kehoitetaan laatimaan suppea kirjallinen tilanneselvitys pohjoismaiseen peruskirjaan liittyvistä seurantatoimista. Peruskirja oli toimeenpantu neuvoston 53. istunnossa vuonna 2001 hyväksytyjen suositusten (nro 38 ja 39) perusteella.

Valiokunta käsitteli myös ehdotusta avoimeen lähdekoodiin perustuvista tietojärjestelmistä (A 1341) ja järjesti aiheesta kaksi kuulemistilaisuutta. Ehdotuksen käsittely jatkui vuodenvaihteen yli.

Lofoteilla pidetyssä kesäkokouksessaan valiokunta tarkasteli elinkeinoelämän, etenkin kalastuksen ja matkailun, edellytyksiä aluepoliittisesta näkökulmasta.

Kuten vuonna 2002 pidetyssä 54. istunnossa sovittiin, valiokunta perusti pohjoismais-baltialaisen työmarkkinatyöryhmän. Ryhmän työskentely johti valiokuntaehdotukseen (A 1332), jonka perusteella neuvosto hyväksyi suosituksen nro 8. Siinä ministerineuvostoa kehoitetaan järjestämään pohjoismais-baltialainen työmarkkinakonferenssi vuonna 2004.

Valiokunta käsitteli vuoden aikana tiiviisti ehdotusta pohjoismaisen verotoimiston perustamisesta (A 1320). Ehdotuksen käsittely jatkui vuodenvaihteen yli.

12

TARKASTUSKOMITEA

Tarkastuskomitea harjoittaa Pohjoismaiden ministerineuvoston budjetista rahoitettavan toiminnan – mukaan lukien pohjoismaisten laitosten – parlamentaarista valvontaa. Komitea tarkastaa niitä pohjoismaisen yhteistyön osa-aloja, joista yleiskokous päättää, sekä pohjoismaisiin yhteistyösopimuksiin, neuvoston työjärjestykseen ja sisäisiin määräyksiin liittyviä asioita. Komitean suomalaisjäsen oli edustaja *Aulis Ranta-Muotio* (kesk). Komitean puheenjohtajana oli maaliskuuhun saakka ruotsalainen kansanedustaja *Kent Olsson*, jota seurasi Norjan suurkäräjien jäsen *Raymond Robertsen*.

Komitea sai vuoden aikana päätökseen tarkastustehtävän, jossa arvioitiin Pohjoismaiden neuvoston uuden rakenteen käyttöönottoa. Arvioinnin tekivät ruotsalaiset *Bengt Sundelius* ja *Claes Wiklund*, ja komitea jätti siitä laaditun raportin ”Siirtyminen kolmen pilarin rakenteesta valiokuntaperusteiseen yhteistyöhön” puheenjohtajistolle jatkokäsittelyä ja mahdollisia toimenpiteitä varten. Tarkastuskomitealla on menillään tarkastustehtävä, joka koskee pohjoismaisen yhteistyön tiedotustoimintaa.

POHJOISMAIDEN NEUVOSTON PALKINNOT

Pohjoismaiden neuvosto jakaa vuosittain kolme palkintoa: kirjallisuuspalkinnon, musiikkipalkinnon sekä luonto- ja ympäristöpalkinnon. Neuvoston kirjallisuuspalkinnon perustivat Pohjoismaiden hallitukset vuonna 1961. Se jaettiin ensimmäisen kerran vuonna 1962, jolloin palkintosumma oli 50 000 Tanskan kruunua. Neuvoston suosituksesta hallitukset perustivat vuonna 1964 samansuuruisen musiikkipalkinnon. Vuonna 1995 perustettiin silloisen ympäristövaliokunnan ja ministerineuvoston yhteisestä esityksestä luonto- ja ympäristöpalkinto. Nykyisin kaikki palkinnot jaetaan vuosittain samansuuruisina eli 350 000 Tanskan kruunua kukin.

13.1 Kirjallisuuspalkinto Ruotsiin

Vuonna 1961 Pohjoismaiden hallitusten perustama kirjallisuuspalkinto on annettu vuodesta 1962 lähtien joka vuosi. Se myönnetään pohjoismaisella kielellä kirjoitetusta teoksesta. Palkinnolla halutaan lisätä kiinnostusta naapurimaiden kieliin ja kirjallisuuden sekä vahvistaa pohjoismaista kulttuuriyhteisöä.

Palkinnonsaajan valitsee pohjoismainen lautakunta, jonka suomalaisjäsenet olivat fil. *Anna Hollsten* ja toimittaja *Elisabeth Nordgren* sekä varajäsenenä kirjallisuuskriitikko *Timo Hämäläinen* ja toimittaja *Bror Rönholm*. Myös Grönlannin, Färsaarten ja saamelaisalueen kirjailijayhdistykset voivat asettaa ehdolle kirjoja.

Palkinto luovutettiin neuvoston 55. istunnon yhteydessä pidetyssä juhlassa Oslossa ruotsalaiselle *Eva Strömille* hänen runokokoelmastaan *Revbensstäderna* (Albert Bonniers Fölag 2001).

Suomen palkintolautakunta oli asettanut ehdolle *Pirjo Hassisen* romaanin *Mansikoita marraskuussa* (Otava 2000), *Jordgubbar i november*, jonka palkintolautakuntaa varten ruotsiksi kääntäjä *Ulla Ruusulehto*, sekä *Kjell Westön* romaanin *Lang* (Söderströms 2002).

13.2 Musiikkipalkinto Norjan saamelaiselle

Neuvoston musiikkipalkinto, joka on viralliselta nimeltään Pohjoismaiden neuvoston musiikkipalkinto luovalle ja esittävälle säveltaiteelle, annettiin ensimmäisen kerran vuonna 1965. Vuoteen 1988 asti se annettiin joka toinen vuosi ja vuodesta 1990 lähtien joka vuosi. Palkinto myönnetään vuorovuosin luovalle ja esittävälle säveltaiteelle. Palkinnonsaajan valitsee Pohjoismainen musiikkikomitea NOMUSin vuosittain asettama palkintokomitea.

Palkinto annettiin lokakuun istunnon yhteydessä saamelaiselle maailmanmusiikin esittäjälle *Mari Boinelle*. Komitea toteaa perusteluissaan: ”Mari Boine on ollut neljännesvuosisadan ajan yksi Pohjoismaiden etevimmistä etnisen musiikin esittäjistä. Hänen toimintaansa leimaa taiteellinen tasokkuus ja hän on tuonut saamelaisen musiikkikulttuurin niin kansalliseen, pohjoismaiseen kuin kansainväliseenkin musiikkitietoisuuteen. Hän on onnistunut varjelemaan musiikin juuria antaen sille samalla nykyaikaisen ilmeen, jonka suuri yleisö on ottanut omakseen kaikkialla maailmassa.”

NOMUS asettaa joka vuosi viisijäsenisen palkintoraadin, jonka jäsenet valitaan palkinnon saantivuorossa olevilta musiikin aloilta. Suomea edustivat festivaalin johtaja *Alarik Repo* varajäsenenään pääsihteeri *Lee-*

na *Hirvonen*. Vuoden teemana oli monikulttuurinen etnomusiikki, jossa kuuluu myös oma kansanmusiikki.

Suomesta olivat ehdolla *Kimmo Pohjonen* ja *Gjallarhorn*.

13.3 Luonto- ja ympäristöpalkinto Suomeen

Neuvoston ympäristövaliokunta ja Pohjoismaiden ympäristöministerit päättivät syksyllä 1994 perustaa Pohjoismaiden neuvoston luonto- ja ympäristöpalkinnon kahden kulttuuripalkinnon rinnalle. Sääntöjen mukaan 350 000 Tanskan kruunun palkinto voidaan antaa henkilölle, jonka panos pohjoismaisen luonnon ja ympäristön hyväksi on merkittävä, tai ryhmälle, järjestölle, tiedotusvälineelle, yritykselle tai laitokselle, joka on ottanut esimerkillisellä tavalla huomioon luonnon ja ympäristön omassa toiminnassaan.

Yhdeksännen kerran jaettu palkinto annettiin suomalaiselle *Luonto-Liitolle*. Palkintokomitea perusteli valintaansa näin: ”Luonto-Liitto edustaa esimerkillisesti ympäristöasioiden parissa työskenteleviä pohjoismaisia nuorisjärjestöjä. Liitolla on laajaa lapsille ja nuorille tarkoitettua leiri- ja kerhotoimintaa, korkealaatuista opetusmateriaalin huomattavaa tuotantoa. Lisäksi se tekee pitkäjänteistä työtä kestävän metsätalouden puolesta Pohjolassa ja sen lähialueilla.”

Palkinnon olivat vastaanottamassa Luonto-Liiton hallituksen puheenjohtaja *Jake Lahti-Olsen* ja hallituksen jäsen *Minttu Masinen*.

Palkintokomitean suomalaisjäsenet olivat Suomen ympäristökeskuksen ylijohtaja *Lea Kauppi* ja lehtori *Erland Eklund* Svenska social- och kommunalhögskolanista varajäseninään ympäristöneuvos *Sauli Rouhinen* ympäristöministeriöstä sekä päätoimittaja *Jorma Laurila* Suomen Luonto -lehdettä.

14

TIEDOTUS

Yleistä

Neuvoston yleinen tiedotusstrategia, jota Kööpenhaminan sihteeristö koordinoi, perustui yhä kolmeen pääkohtaan: Poliitiikan Pohjola -lehteen, viikoittain sähköisesti julkaistuu Viikko Pohjolassa -uutiskirjeeseen ja virallista pohjoismaista yhteistyötä esittelevään Internet-sivustoon www.norden.org. Uutiskirje Top of Europe ilmestyi lisäksi kuudesti, ja se julkaistiin englanniksi, saksaksi, ranskaksi, latviaksi, liettuaksi, viroksi ja venäjäksi. Lisäksi saatavilla oli muuta neuvoston toiminnasta kertovaa tiedotusaineistoa.

Pohjoismaiden neuvostolla ja ministerineuvostolla on Kööpenhaminassa yhteinen tiedotusosasto, johon kuuluu tiedottajien ja toimittajien lisäksi kääntäjiä ja tulkkeja sekä julkaisuyksikkö.

Suomen valtuuskunnalla oli myös omaa tiedotustoimintaa. Valtuuskunnan sihteeristö lähetti lukuisia lehdistötiedotteita ja järjesti useita lehdistötilaisuuksia. Lisäksi sihteeristön henkilökunta esitelmöi paitsi omille vierailleen myös muiden järjestämissä tilaisuuksissa. Lehdistössä käytyä keskustelua seurattiin laatimalla aika ajoin leikekokoelmia.

Puheenjohtajiston tiedotusryhmä

Edustaja *Martin Saarikankaan* (kok) johtama puheenjohtajiston tiedotusryhmä keskusteli perusteellisesti neuvoston tiedotustarjonnasta ja -strategiasta ja totesi, että tarjonnan uudistamista tulee pohtia. Ryhmä päättikin ehdottaa puheenjohtajistolle Poliitiikan Pohjola -lehden lakkauttamista vuodenvaihteessa. Lisäksi päätettiin ehdottaa uudenlaisen julkaisun kehittämistä. Ryhmä

katsoi myös, että neuvoston Internet-sivustoa on uudistettava.

Politiikan Pohjola

Politiikan Pohjola -lehden tarkoituksena oli kirvoittaa keskustelua, ja se oli neuvoston ja ministerineuvoston yhteisen tiedotustoiminnan keskeinen osa. Lehdestä ilmestyi neljä teemanumeroa, joista kutakin painettiin noin 10 800 kappaletta. Skandinaavisen kieliversioon osuus oli noin 9 200 kpl, josta 670 lähetettiin Suomeen. Suomenkielistä versiota painettiin noin 1 600 kpl. Lehden tuotanto ja jakelu tuli maksamaan noin 1,4 miljoonaa Tanskan kruunua vuodessa (ilman palkkakustannuksia), mitä pidettiin liian kalliina. Tämä olikin eräs syy lehden lakkauttamiseen.

Lehtimiesapurahat

Pohjoismaiden neuvosto jakaa vuosittain lehtimiesapurahoja kussakin Pohjoismaassa. Apurahaohjelman tarkoituksena on antaa toimittajille mahdollisuus raportoida Pohjoismaiden olosuhteista ja pohjoismaisesta yhteistyöstä. Suomen osuus apurahasta oli 90 000 Tanskan kruunua, eli noin 12 000 euroa.

Neuvosto päätti vuoden 2002 istunnonsaan ensimmäistä kertaa lehtimiesapurahan teemasta. Vuoden 2003 teemana oli rasismien ja muukalaisvihan vastustaminen sekä kotoutuminen ja etninen monimuotoisuus.

Apurahan saajista päättivät puheenjohtajiston suomalaisjäsenet *Outi Ojala* (vas), *Martin Saarikangas* ja *Arja Alho* (sd). Neuvoston lehtimiesapurahaa haki 22 suomalaistoimittajaa, ja heistä kymmenen sai apurahan.

Radio Sahanin toimittaja *Mohammed Ahmed Amran* Vantaalta sai 7 000 Tanskan kruunua tutustuakseen Ruotsissa tai Tanskassa somalinkielisiin radio-, tv- ja Internet-lähetyksiin; vapaa toimittaja ja valokuvaaja *Päivi Arvon*en Helsingistä 6 000 Tkr tutustuakseen suur-Tukholman siirtolaispolitiikkaan; vapaa toimittaja *Anna-Liisa Honkaniemi* Helsingistä 8 000 Tkr perehtyäkseen Tanskan siirtolaispolitiikan käytännön toteutukseen; Suomen Tietotoimiston toimittaja *Risto Jussila* Lahdesta 10 000 Tkr tutustuakseen Islannin siirtolaispolitiikkaan; sanomalehti Ilkan erikoistoimittaja *Markku Leivo* Seinäjoelta 7 000 Tkr selvittääkseen, miten Virossa suhtaudutaan venäläisvähemmistöön; Opettaja-lehden toimittaja *Matti Rutonen* Helsingistä 9 000 Tkr perehtyäk-

seen Islannin koulutusjärjestelmään; Jakobstads Tidningin toimittaja *Stefan Svensfors* Luodosta 10 000 Tkr seuratakseen, miten Lumikki-kaasuprojektissa Hammerfestin edustalla työskentelevät pohjalaiset kokevat tilanteensa; Ylen toimittaja *Pirkko-Liisa Toivio* Tuusulasta 10 000 Tkr syventyäkseen pohjoismaiseen pakolaispolitiikkaan Tanskassa, Ruotsissa ja Norjassa; Helsingin Sanomille työskentelevä vapaa toimittaja *Terhi Width* Sollentunasta Ruotsista 12 000 Tkr selvittääkseen norjalaisten ja tanskalaisten koululaisten ennakkoluuloja ja käsityksiä naapurimaiden oppilaista sekä Ylen ajankohtaistoimituksen uutistuottaja *Bengt Östling* Maarianhaminasta 11 000 Tkr seuratakseen mm. färsaarelaista itsehallinto- ja itsenäisyyskeskustelua.

POHJOISMAIDEN NEUVOSTON ORGANISAATIO

Pohjoismaiden neuvosto on 50 vuotta vanha Pohjoismaiden parlamenttien ja hallitusten yhteistyöelin. Neuvoston perustivat vuonna 1952 Tanska, Islanti, Norja ja Ruotsi. Suomi liittyi neuvostoon vuonna 1955. Yhteistyön perustana ovat vuonna 1962 solmittu Helsingin sopimus muutoksineen ja neuvoston työjärjestys.

Helsingin sopimuksen viimeisimmät muutokset tulivat voimaan vuoden 1996 alussa ja neuvoston työjärjestyksen muutokset vuoden 2002 alussa. Työjärjestykseen tehdyt muutokset liittyivät vuoden 2001 istunnossa hyväksytyihin neuvoston ja sen työn uudelleenjärjestelyihin, joiden myötä muun muassa neuvoston valiokuntarakenne uudistui.

Pohjoismaiden neuvoston työhön osallistuvat Pohjoismaiden lisäksi myös Färsaarten, Grönlannin ja Ahvenanmaan itsehallintoalueet.

Pohjoismaiden ministerineuvosto on Pohjoismaiden hallitusten yhteistyöelin. Se panee täytäntöön Pohjoismaiden neuvoston suosituksia ja antaa puolestaan neuvostolle hyväksyttäväksi omia ehdotuksiaan. Ministerineuvosto antaa neuvostolle vuosittain kertomuksen toiminnastaan sekä seuraavan vuoden budjettiesityksen ja toimintasuunnitelman. Ministerineuvosto laatii myös sektorikohtaisia suunnitelmia politiikan eri osaluille.

Sekä neuvoston että ministerineuvoston puheenjohtajuus vaihtuu säännöllisesti Pohjoismaiden välillä. Kierrossa noudatetaan kaavaa, jonka mukaan ministerineuvoston puheenjohtajuus edeltää neuvoston puheenjohtajuutta siten, että sama maa on peräkkäisinä vuosina ministerineuvoston ja sen jälkeen neuvoston puheenjohtajana. Vuonna 2003 Norja oli neuvoston ja Ruotsi ministerineuvoston puheenjohtajamaa.

15.1 Yleiskokous

Neuvoston yleiskokouksen muodostavat 87 Pohjoismaiden ja itsehallintoalueiden parlamenteista valittua jäsentä sekä hallitusten edustajat, jotka ovat Pohjoismaiden hallitusten ministereitä.

Yleiskokous kokoontuu istuntoon kerran vuodessa syksyisin. Helsingin sopimuksen mukaan on lisäksi mahdollista kutsua koolle ylimääräinen istunto tai teemaistunto. Äänioikeus neuvostossa on vain valituilla jäsenillä eli parlamentaarikoilla. Istunnot järjestetään vuorotellen kussakin Pohjoismaiden pääkaupungissa.

Yleiskokous on neuvoston korkein päättävä elin. Sen tehtävänä on antaa suosituksia ja lausuntoja, vahvistaa neuvoston työjärjestys, valita neuvoston presidentti sekä puheenjohtajiston ja neuvoston muiden elinten jäsenet ja päättää seuraavan istunnon aika ja paikka.

15.2 Puheenjohtajisto

Neuvoston puheenjohtajiston muodostavat presidentti ja kaksitoista muuta jäsentä, jotka yleiskokous valitsee. Jokaisen viiden maan valtuuskunnan ja jokaisen puolueyhymän on oltava edustettuna puheenjohtajistossa. Puheenjohtajiston puheenjohtaja, eli neuvoston presidentti, valitaan maasta, jossa neuvoston istunto kulloinkin pidetään. Vuoden 2003 istunto pidettiin Oslossa ja puheenjohtajuus oli Norjalla. Vuoden 2003 alussa puheenjohtajuus siirtyi Ruotsille.

Puheenjohtajisto on neuvoston ylin päättävä elin, kun yleiskokous ei ole koolla, ja sillä on tällöin yleiskokouksen päätöksentekovaltuudet.

Puheenjohtajisto valmistelee yleisiä poliittisia ja hallinnollisia asioita, mukaan lukien Pohjoismaiden neuvoston ja Pohjoismaiden ministerineuvoston budjetti sekä ulko- ja turvallisuuspoliittiset asiat ja neuvoston kansainvälinen yhteistyö.

Puheenjohtajisto johtaa ja koordinoi neuvoston toimintaa. Sen tulee varmistaa, että neuvoston toiminta nivoutuu yhteen kansallisten parlamenttien ja kansainvälisten järjestöjen toiminnan kanssa.

Puheenjohtajisto hoitaa neuvoston juoksevat asiat istunnoissa ja niiden välillä. Puheenjohtajisto käsittelee lisäksi ne jäsenehdotukset, joita ei lähetetä valiokuntien käsittelyyn. Se voi toimia yleiskouksen puolesta ja tehdä esityksiä tai antaa lausuntoja yhteistyöhön liittyvistä asioista, joiden käsittely ei voi odottaa seuraavaan istuntoon.

15.3 Valiokunnat

Neuvostossa on viisi valiokuntaa: kulttuuri- ja koulutusvaliokunta, hyvinvointivaliokunta, kansalais- ja kuluttajavalio-kunta, ympäristö- ja luonnonvaravalio-kunta ja elinkeinovaliokunta. Kullakin valiokunnalla on oltava puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja. Valiokunnissa on viisitoista jäsentä paitsi hyvinvointivaliokunnassa neljätoista.

Valiokunnat valmistelevat asioita yleiskokouksen tai puheenjohtajiston päätettäväksi. Ne käsittelevät jäsenehdotuksia, ministerineuvoston ehdotuksia, pohjoismaisten laitosten kertomuksia, ministerineuvoston ilmoituksia hyväksytyjen suositusten toteuttamisesta, saapuneita kirjelmiä ja muita asioita. Myös ministerineuvoston selonteko yhteistyön suunnitelmista ja budjettiesitys käsitellään kaikissa valiokunnissa.

Kulttuuri- ja koulutusvaliokunta

käsittelee kysymyksiä, jotka liittyvät pohjoismaiseen ja kansainväliseen taiteeseen ja yleiskulttuuriin, monikulttuuriseen Pohjolaan, elokuvaan ja tiedotusvälineisiin, kieleen, urheiluun, Norden-yhdistyksiin ja vapaaehtoissektoriin, lasten- ja nuortenkulttuuriin, perusasteen ja toisen asteen oppilai-

toksiin, pohjoismaisiin koulutusmarkkinoihin, kansansivistykseen ja aikuiskoulutukseen, elinikäiseen oppimiseen sekä tutkimukseen, tutkijakoulutukseen ja tutkijainvaihtoon.

Hyvinvointivaliokunta

käsittelee hyvinvoinnin järjestelmiä ja muita turvajärjestelmiä, sosiaali-, terveys- ja vammaisasioita, rakentamista ja asumista, perhe-, lapsi- ja nuorisopoliittisia kysymyksiä sekä huumeiden ym. päihteiden väärinkäyttöön liittyviä asioita.

Kansalais- ja kuluttajavalio-kunta

valmistelee kansalaisten ja kuluttajien oikeuksiin liittyviä asioita ja niiden lisäksi yleisluontoisia, muun muassa demokrati-
aan, ihmisoikeuksiin ja tasa-arvoon liittyviä asioita.

Sen vastuulle kuuluvat seuraavat politiikan alueet: demokratia, ihmisoikeudet, kansalaisten oikeudet, tasa-arvo, kuluttaja-asiat, elintarviketurvallisuus, rikollisuuden torjunta, myös kansainvälisen rikollisuuden ja terrorismin torjunta, oikeuspoliittiset asiat, siirtolais- ja pakolaispolitiikka sekä rasmin vastainen yhteistyö.

Ympäristö- ja luonnonvarainvaliokunnalle

kuuluvat ympäristöä, maa-, metsä- ja kalataloutta, kestävää kehitystä ja energiaa koskevat kysymykset. Valiokunnalla on yleisvastuu kestävästä kehityksestä ja siten myös maa-, metsä- ja kalatalouden elintarvikeosuudesta.

Elinkeinovaliokunta

käsittelee kysymyksiä, jotka koskevat talouden ja tuotannon perusedellytyksiä, elinkeinoelämää ja teollisuutta, sisämarkkinoita, vapaata liikkuvuutta, rajaesteiden poistamista, kauppaa, alueita ja rakennetukea, työllisyyttä ja työmarkkinoita, työympäris-

töä, infrastruktuuria ja liikennettä, viestintää ja tietotekniikkaa.

15.4 Tarkastuskomitea

Tarkastuskomitean tehtävänä on tarkastaa yhteispohjoismaisin varoin rahoitettavaa toimintaa ja vastata siitä pohjoismaisen yhteistyön tarkastustoiminnasta, josta yleiskokous päättää. Komitea vastaa myös Helsingin sopimuksen, muiden pohjoismaista yhteistyötä koskevien sopimusten, neuvoston työjärjestyksen ja muiden sisäisten määräysten tulkintaan liittyvistä asioista sekä osallistuu näiden säännösten muutosvalmisteluihin.

15.5 Vaalikomitea

Vaalikomitea valmistelee kaikki ne vaalit, jotka yleiskokous toimittaa, sekä mahdolliset täydennysvaalit, jotka puheenjohtajisto toimittaa neuvoston puolesta. Vaalikomiteassa on seitsemän jäsentä.

15.6 Valtuuskunnat

Kunkin maan valitut jäsenet, varajäsenet ja hallituksen edustajat muodostavat maansa valtuuskunnan neuvostossa. Suomen valtuuskuntaan kuuluu 18 eduskunnan ja kaksi Ahvenanmaan maakuntapäivien valitsemaa jäsentä sekä hallituksen määräämät edustajat.

Tanskan valtuuskuntaan kuuluu 16 kansankäräjien valitsemaa jäsentä, kaksi jäsentä Färsearilta ja kaksi Grönlannista. Norjan ja Ruotsin valtuuskunnissa on 20 suurkäräjien ja valtiopäivien valitsemaa jäsentä, ja Islannin valtuuskunnassa on seitsemän yleiskäräjien valitsemaa jäsentä.

15.7 Puolueryhmät

Parlamentit valitsevat neuvoston jäsenet ja varajäsenet puolueiden voimasuhteiden mukaan. Luottamuspaikkojen jakoa ja monia käsiteltäviä asioita valmistellaan puolue-

ryhmissä ennen neuvoston elinten päätöksiä. Puolueryhmiä on neljä: keskiryhmä, sosiaalidemokraatit, konservatiivit ja vasemmostososialistinen vihreä ryhmä.

15.8 Sihteeristö

Pohjoismaiden neuvoston sihteeristöä johtaa neuvoston johtaja. Sihteeristössä on noin 20 työntekijää, ja se sijaitsee Kööpenhaminassa samassa rakennuksessa ministerineuvoston sihteeristön kanssa. Kansallisten valtuuskuntien sihteeristöt sijaitsevat kansallisten parlamenttien kanslioissa. Suomen valtuuskunnan sihteeristötehtävistä vastaa eduskunnan kansainvälisten asiain yksikkö. Myös puolueryhmillä on omat sihteeristönsä. Neuvoston johtaja, kansallisten valtuuskuntien sihteerit ja puolueryhmien sihteerit tapaavat sihteeristökokouksissa, joissa valmistellaan puheenjohtajiston työtä.

15.9 Pääministerit

Pääministereillä on yleisvastuu pohjoismaisesta yhteistyöstä. Heidän tehtävänä on nivoa Pohjoismaiden välinen yhteistyö eurooppalaiseen ja muuhun kansainväliseen yhteistyöhön.

Pääministerit kokoontuvat säännöllisesti kolme tai neljä kertaa vuodessa. Puheenjohtajamaalla on vastuu kokouksista, jotka voivat olla luonteeltaan varsinaisia tai ylimääräisiä. Vuonna 2003 ministerineuvoston puheenjohtajuus oli Ruotsilla, ja vuonna 2004 se siirtyy Islannille.

15.10 Yhteistyöministerit

Kaikilla Pohjoismailla on erityinen pohjoismainen yhteistyöministeri, joka johtaa ja koordinoi ministerineuvoston toimintaa.

Suomen valtuuskunta tekee tiivistä yhteistyötä yhteistyöministerin ja hänen ulkoministeriössä sijaitsevan Pohjoismaisen yhteistyön sihteeristönsä kanssa. Yhteistyöministerin tehtäviin kuuluu pohjoismaisen yhteistyön koordinointi hallituksessa, ja hän on vastuussa yhteistyöbudjetin käsittelystä.

15.11 Pohjoismainen yhteistyökomitea

Pääministereitä ja yhteistyöministereitä avustaa pohjoismainen yhteistyökomitea

(PYK), jossa ovat mukana ulkoministeriöiden pohjoismaisen yhteistyön sihteeristöjen päälliköt. Komitea toimii myös Pohjoismaiden ministerineuvoston sihteeristön ja sen pääsihteerin hallituksena.

Esitykset, suositukset ja sisäiset päätökset 2003

Puheenjohtajiston maaliskuussa–kesäkuussa 2003 hyväksymät esitykset

Esitys 1/2003¹ Tutkijoiden neuvonanto kalastuskiintiötä koskevassa päätöksenteossa (A 1301/miljö)

Pohjoismaiden neuvosto suositaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

1) *että* se pyrkii vaikuttamaan siihen, että ICESin ohjeita merten elollisten luonnonvarojen suurimmista sallituista saaliista tietyllä merialueella noudatetaan mahdollisimman pitkälle ja että ICES antaisi myös suosituksia valikoivien pyyntivälineiden käytöstä

2) *että* se tekisi voitavansa, jotta ICESin tietojenkäsittelykapasiteetti saatettaisiin sellaiselle tasolle, että ICES kykenee antamaan nopeasti luotettavia neuvoja merten elollisten luonnonvarojen käytöstä

3) *että* se auttaisi kehittämään aktiivista valvontaa ja taloudellisia kannusteita sisältävän tehokkaan järjestelmän, jolla estetään saaliin heittäminen pois.

Esitys 2/2003² Pohjoismaisten meriympäristön- ja kalastusentekimislaitosten vahvistaminen (A 1301/miljö)

Pohjoismaiden neuvosto suositaa Pohjoismaiden hallituksille,

että ne vahvistavat pohjoismaisia meriympäristön- ja kalastusentekimislaitoksia.

Esitys 3/2003³ Pohjoismaisen bisnesenkeliverkoston perustaminen (A 1318/näring)

Pohjoismaiden neuvosto suositaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että se käynnistäisi Pohjoismaisen teollisuusrahaston kautta pilottihankkeen pohjoismaisen bisnesenkeliverkoston perustamiseksi ja muun vastaavanlaisen riskipääoman aktivoimiseksi.

Samalla tulee tutkia, onko edellytyksiä luoda pohjoismainen foorumi bisnesenkeliverkoston ja yrittäjien sekä pienten ja keskisuurten yritysten kohtauspaikaksi.

Pilottihankkeella tulee arvioida, tarvitaanko pysyvää verkostoa ja foorumia.

Pohjoismaiden neuvoston 55. istunnossa hyväksymät suositukset

¹ Hyväksytty 18.3.2003 Brysselissä

² Hyväksytty 18.3.2003 Brysselissä

³ Hyväksytty 25.6.2003 Lappeenrannassa

Suositus 4/2003 Nuorten ja opiskelijoiden alennusliput (A 1325/kultur)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden hallituksille,
että ne selvittävät, voitaisiinko toteuttaa nuorten ja opiskelijoiden alennuslippujärjestelmä valtiollisissa ja valtion tukemissa liikennejärjestelmissä.

Suositus 5/2003 Eläkkeiden verotus ja varhaiseläkeperusteet (A 1335/välfärd)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,
1) *että* se tarkistaa toisesta Pohjoismaasta maksettujen eläkkeiden verotuskäytännön ja pyrkii verosopimuksen yhteiseen soveltamiseen kaikissa Pohjoismaissa
2) *että* se yksinkertaistaa varhaiseläke- ja kuntoutusoikeuden arviointimenetelyä siten, että arviointi ja päätös tehdään yhdessä ainoassa maassa. Myöhemmin Pohjoismaiden varhaiseläkesäännöt olisi yhdenmukaistettava.

Suositus 6/2003 Huonekaluteollisuuden pohjoismaisen yhteistyöelimen perustaminen (A 1316/näring)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,
että se huonekaluteollisuuden pohjoismaisen yhteistyöelimen perustamiseksi toteuttaa esihankkeen, jolla selvitetään yhteistyöelimen teollisuuspoliittiset edellytykset, talous ja rakenne.

Suositus 7/2003 Innovatiivisia pienyrityksiä, yrittäjiä ja keksijöitä koskevan pohjoismaisen peruskirjan seuranta (A 1322/näring)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,
että laaditaan suppea kirjallinen tilanneselvitys Pohjoismaiden toimista innovatiivisia pienyrityksiä, yrittäjiä ja keksijöitä koskevan pohjoismaisen peruskirjan seurannaksi ja että tämä selvitys esitetään elinkeinovaliokunnalle.

Suositus 8/2003 Pohjoismais-balttilainen työmarkkinakonferenssi (A 1332/näring)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,
että se järjestää pohjoismais-balttilaisen työmarkkinakonferenssin Baltian työmarkkinajärjestöjen avuntarpeen tunnistamiseksi ja konkretisoimiseksi ja konferenssin päätelmien hyödyntämiseksi hanke-ehdotusten laatimisessa.

Suositus 9/2003 Prostituution ja naiskaupan vastaiset toimet (A 1317/medborgar)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden hallituksille,
1) *että* ne työskentelevät sen puolesta, että Pohjoismaat kehittävät yhteisiä toimenpiteitä prostituution ja naiskaupan torjumiseksi ja erityisesti naisten ja lasten

kysynnän vähentämiseksi seksuaalisessa hyväksikäyttö- ja prostituutiotarkoituksessa

2) *että* ne laativat ja toimeenpanevat seksuaalipalveluiden oston kieltävät eettiset säännöt, jotka sitovat julkishallinnon ja puolustusvoimien henkilöstöä sekä avustustyöntekijöitä. Ne koskisivat sekä palvelusaikaa että vapaa-aikaa palveluksen yhteydessä. Työmarkkinaosapuolia kehoitetaan ottamaan käyttöön vastaavat säännöt

3) *että* ne pyrkivät yhdenmukaistamaan Pohjoismaiden lainsäädäntöä seksuaalipalveluiden ostosta siinä määrin kuin se ei ole ristiriidassa Pohjoismaiden erilaisten kriminaalipoliittisten periaatteiden kanssa.

Suositus 10/2003 Prostituution ja naiskaupan vastaiset ennaltaehkäiset toimet sekä selvitys näistä toimista (A 1317/medborgar)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

1) *että* se laatii ehdotuksia erilaisista tarkoituksenmukaisista sosiaalisista ja kulttuurisista sekä koulutus- ja valistustoimista seksuaalipalveluiden kysynnän vähentämiseksi

2) *että* se pohjoismaisen lähialueyhteistyöohjelman puitteissa auttaa vapaaehtoisjärjestöjä ja viranomaisia kehittämään ja toteuttamaan ennaltaehkäiseviä toimenpiteitä, mieluusti kahden- tai monenvälisen yhteistyön kautta, naisten ja lasten kysynnän vähentämiseksi seksuaalisessa hyväksikäyttö- ja prostituutiotarkoituksessa lähialueilla

3) *että* se toteuttaa perusteellisen selvityksen seksuaalipalvelujen oston kriminalisoinnin vaikutuksista verrattuna muihin kriminaalipoliittisiin keinoihin.

Suositus 11/2003 Lilja 4-ever -elokuvan esittäminen Pohjoismaiden koululaisille (A 1323/medborgar)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden hallituksille,

että ne osana naiskaupan ja prostituution vastaista työtään mahdollistaisivat *Lilja 4-ever* -elokuvan esittämisen Pohjoismaiden koululaisille. Elokuvan esittämistä tulee edeltää ja seurata keskustelu, jossa on läsnä asiantuntijoita.

Suositus 12/2003 Lilja 4-ever -elokuvan esittäminen lähialueiden koululaisille (A 1323/medborgar)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että se osana naiskaupan ja prostituution vastaista työtään mahdollistaisi *Lilja 4-ever* -elokuvan esittämisen lähialueiden koululaisille. Elokuvan esittämistä tulee edeltää ja seurata keskustelu, jossa on läsnä asiantuntijoita.

Suositus 13/2003 Diabeteksen ehkäiseminen (A 1333/välfärd)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

1) *että* se tekee aloitteen yhteispohjoismaiseksi tutkimukseksi toimivien menetelmien löytämiseksi kansansairaudeksi katsottavan diabeteksen torjunnassa. Se käsittää epidemiologian, sairauden syiden ja kehityksen sekä elämäntapojen ja itsehoiton merkityksen tutkimisen

2) *että* se ryhtyy toimiin laadukkaan ja tehokkaan hoidon indikaattorien kehittämiseksi

3) *että* se ottaa Baltian maat mukaan aloitteeseen.

Suositus 14/2003 Huumeiden ja alkoholin vastaiset toimet (A 1334/välfärd)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

1) *että* se yhdessä Baltian maiden kanssa edistää määrätietoisesti päihdepolitiikan (huumeet ja alkoholi) tiukentamista ja tehostamista Euroopassa

2) *että* se toteuttaa strategiat huumeidenkäytön tehokkaaksi ehkäisemiseksi ja kunnollisen hoidon varmistamiseksi väärinkäyttäjille

3) *että* se pyrkii vähentämään alkoholin keskikulutusta tiukalla hinta-, saataavuus- ja markkinointipolitiikalla

4) *että* se ryhtyy toimenpiteisiin alkoholipitoisten virvoitusjuomien myynnin selkeäksi rajoittamiseksi.

Suositus 15/2003 Pohjoismaiden ministerineuvoston kuluttajasektorin vuosien 2005–2008 toimintasuunnitelma (A 1329/medborgar)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että se sisällyttää kuluttajasektorin vuosien 2005–2008 toimintasuunnitelmaan seuraavat yleiset aiheet:

- kuluttajan määritelmä ja rooli
- kuluttajatiedotus ja -neuvonta
- lapsille suunnattu mainonta
- yhteispohjoismainen vuoropuhelu EU:n kanssa.

Suositus 16/2003 Muuntogeeniset viljelykasvit maataloudessa (A 1330/miljö)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

1) *että* se käynnistää pohjoismaisen yhteistyön suuntaviivojen, mielellään koordinoitujen, selvittämiseksi ja määrittämiseksi perinteisten ja luonnonmukaisten viljelykasvien sekä mahdollisten muuntogeenisten viljelykasvien rinnakkaiselolle maataloudessa

2) *että* se käynnistää yhteispohjoismaisen selvitystyön muuntogeenisten viljelykasvien viljelyn etiikasta.

Suositus 17/2003 Pohjoismais-balttilainen koulutus- ja tutkimusalue (A 1328/kultur)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

1) *että* se jatkaa Baltian, Pohjoismaiden ja Luoteis-Venäjän välisen koulutus- ja tutkimusalueen vuosien 2004–2006 toimintasuunnitelman laatimista

2) *että* se kutsuu Pohjois- ja Baltian maiden opetus- ja tutkimusministerit kokoukseen keskustelemaan toimintasuunnitelmasta ja tulevasta alueellisesta yhteistyöstä EU:ssa.

Suositus 18/2003 Poliittisesti aktiivisten pohjoismaisten ja venäläisten nuorten yhteistyön tukeminen (A 1319/medborgar)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,
että se perustaisi jo olemassa olevan apurahajärjestelmän puitteisiin erillisen tukijärjestelmän poliittisesti aktiivisten pohjoismaisten ja venäläisten nuorten yhteistyön tukemiseksi.

Suositus 19/2003 Luoteis-Venäjä-yhteistyön toimintasuunnitelma (A 1327/medborgar/välfärd/miljö)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,
että se aloittaa Luoteis-Venäjän kanssa tehtävän yhteistyön vahvistamiseen tähtäävän toimintasuunnitelman laatimisen ennen vuoden 2004 loppua.

Suositus 20/2003 Biologinen monimuotoisuus (A 1297/miljö)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,
1) että se pyrkii vahvistamaan yhteisiä aloitteita luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseksi kaikilla biologisilla tasoilla niin Pohjoismaissa kuin maailmanlaajuisestikin. Koordinoinnin ja pohjoismaisen yhteistyön avulla tulee erityisesti pyrkiä vaikuttamaan EU:n ja muiden kansainvälisten foorumeiden päätöksiin. Se käsittää yhteiset ponnistelut YK:n alaisen ympäristömuutoksia pohtivan kansainvälisen tiedepaneelin perustamiseksi

2) että se jatkaa ja tehostaa pohjoismaista yhteistyötä luonnon tilan valvonnassa ja lajitietokantojen laadinnassa muun muassa vahvistamalla alan yhteistä tutkimustyötä ja osaamista niin biologisen monimuotoisuuden aineellisen kuin henkisenkin arvon osalta

3) että se ryhtyy vaihtamaan kokemuksia niiden poliittisten ja hallinnollisten vaikutuskeinojen tehosta ja tarkoituksenmukaisuudesta, joilla pyritään säilyttämään biologinen monimuotoisuus

Suositus 21/2003 Ympäristöä säästävä energiantuotanto ja -käyttö (A 1298/miljö)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,
1) että se tehostaa niiden aikaisemmin päätettyjen strategioiden toteuttamista, joilla pyritään aktiivisesti edistämään uusiutuvan ja ympäristöä säästävän energian käyttöä ja kestävää energiapolitiikkaa Pohjoismaissa

2) että se laatii tilanneraportin siitä, mitä konkreettisia poliittisia toimia ja vaikutuskeinoja Pohjoismaiden hallitukset yhdessä ja erikseen ovat toteuttaneet viimeisten kolmen vuoden aikana (2001–2003) lisätäkseen uusiutuvien energialähteiden ja maakaasun käyttöä ja vähentääkseen samalla muiden fossiilisten polttoainneiden käyttöä. Valiokunta haluaa lisäksi katsauksen siitä, missä määrin toteutetut poliittiset toimet ja vaikutuskeinot ovat todellisuudessa vaikuttaneet tuotetun ja käytetyn energian lähteisiin

3) että se tutkii mahdollisuuksia edistää yhteispohjoismaisin toimin nopeaa siirtymistä vety-yhteiskuntaan ja erityisesti sitä, voisiko ”vetyrahasto”, mielellään yhteispohjoismainen, nopeuttaa siirtymistä, ja pitäisikö rahasto siinä tapauksessa perustaa ja rahoittaa muun muassa viranomaisten, teollisuuden ja energiayhtiöiden sekä tutkijoiden ja kuluttajien yhteistoimin.

**Suositus 22/2003 Itämeren merenkulun ympäristöturvallisuus (A 1309/
miljö ja A 1314/miljö)**

Pohjoismaiden neuvosto suositaa Pohjoismaiden hallituksille,

että ne jatkavat Itämeren meriturvallisuuden ja ympäristön tilan edistämistä, muun muassa seuraavin keinoin:

a) hakemus IMO:lle Itämeren julistamisesta erityisen herkäksi merialueeksi (PSSA), mikä merkitsee myös laivaliikenteen säätelyä

b) sopimus yksirunkoisten alusten käytön välittömästä kiellosta Itämeren öljynkuljetuksissa ja siirtymisestä kaksirunkoisiin – talviliikenteessä myös jäävahvistettuihin – aluksiin

c) välitön kieltö aluksille päästää jätevettä ja kiinteää jätettä Itämereen

d) ankarat seuraamukset aluksille, jotka syyllistyvät laittomiin päästöihin

e) Itämeren alusten polttoaineen rikkipitoisuuden laskeminen EU:n tavoitteiden mukaisesti pitkällä aikavälillä enintään 0,5 prosenttiin

f) selvitys päästömääriin perustuvista laiva- ja satamamaksuista Ruotsin ja Ahvenanmaan mallin mukaisesti

g) selvitys koko Itämeren kattavista laivaliikenteen ohjausjärjestelmistä sekä erityinen tunnistejärjestelmä Itämerellä liikennöiville aluksille

h) Itämeren laivaliikenteen ja päästöjen satelliittivalvonta (lentokoneista ja laivoista käsin tehtävän valvonnan lisäksi)

i) tulokaslajien kulkeutumisen estäminen meriympäristöön pohjalastiveden mukana

j) sopivien hätäsatamien osoittaminen merihädän varalta vaarallista lastia kuljetaville aluksille

k) riittävä katastrofivalmius ympäristöä vahingoittavien aineiden päästöjen varalta, mihin pyritään Itämeren alueen maiden tarpeisto-, koulutus- ja harjoitusyhteistyöllä yli maan- ja viranomaisrajojen.

Suositus 23/2003 Petoeläinkantojen hoito Pohjoismaissa (A 1331/miljö)

Pohjoismaiden neuvoston suositaa Norjan, Ruotsin ja Suomen hallituksille,

1) *että* ne vahvistavat petoeläinkantojen hoitoa koskevaa viranomaisyhteistyötä ja tiedonvaihtoa

2) *että* ne vahvistavat alan tutkimus- ja kehitysyhteistyötä ottaen samalla huomioon myös kansainväliset kokemukset, varsinkin ennaltaehkäisevästä toiminnasta

3) *että* ne laativat ja ylläpitävät yhteistä, mahdollisesti Internet-pohjaista, tiedotusaineistoa kokemuksista, joita on saatu erilaisista hallintostrategioista ja ehkäisevistä toimista

4) *että* ne järjestävät kerran vuodessa yhteisen teemakokouksen, johon kutsutaan poliitikkoja ja tutkijoita sekä hallinnon, järjestöjen ja tiedotusvälineiden edustajia kaikista kolmesta maasta.

**Suositus 24/2003 Pohjoismaiden neuvoston elokuvapalkinto (A 1276/
presidiet)**

Pohjoismaiden neuvosto suositaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

1) *että* perustetaan Pohjoismaiden neuvoston elokuvapalkinto ja laaditaan sitä koskevat säännöt

2) *että* elokuvapalkinto perustetaan mahdollisuuksien mukaan vuonna 2004.

Suositus 25/2003 Urheilu integraatiota edistävänä tekijänä Pohjoismaissa (A 1315/kultur)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

1) *että* se luo puitteet pohjoismaiselle ja pohjoismais-balttilaiselle kokemusten-vaihdolle paikallisten (urheilu)järjestöjen kannustamisesta ottamaan roolin integraation edistäjänä paikallisen yhdistystoiminnan kautta

2) *että* se huolehtii pohjoismaisten urheilujärjestöjen mahdollisuudesta hakea taloudellista tukea integraation edistämiseen tähtäävälle yhteistyölle, jota ne tekevät eri Pohjoismaissa, Pohjoismaiden kesken sekä Pohjolan ja Baltian maiden välillä

3) *että* se toteuttaa tutkimusta urheilusta integraatiota edistävänä tekijänä.

Suositus 26/2003 Kielen käyttöalueen menetys (A 1321/kultur)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että se laatisi ministerineuvoston ehdotuksen Pohjoismaiden kielipolitiikan organisoimisesta kasvavan kansainvälistymisen valossa pyrkien pohjoismaisten kielten tukemiseen täysiarvoisina, yhteiskuntaa kantavina kielinä.

Suositus 27/2003 Pohjoismainen lausuntakilpailu – pohjoismaiset klassikot peruskouluopetuksessa (A 1326/kultur)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että se järjestää pohjoismaisen lausuntakilpailun erikseen joka maassa, ja että voittajien suoritukset julkaistaan cd-rom-levyllä ja Internetissä eräänlaisena pohjoismaisena ”lausuntakvintettinä”.

Suositus 28/2003 Pohjoismaiden ministerineuvoston vuoden 2004 budjetti (B 219/presidiet, C 2, C 1)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

1) *että* se korottaa huumausaineet, ihmiskauppa ja seksuaalinen terveys lähialueilla -kohdan määrärahoja 1,5 miljoonalla Tkr

2) *että* se budjettierässä 5-0445-1 Ministerineuvoston strategiset aloitteet varaa 0,5 miljoonaa Tkr arktiselle yhteistyölle

3) *että* se budjettierään Arktinen yhteistyöohjelma lisää seuraavan tavoitteen: ”mahdollistamaan tuen tutkijaverkostoille, jotka luotiin vuonna 2003 päättyneen arktisen tutkimusohjelman aikana”

4) *että* se miettii, voidaanko seuraavat asiat asettaa erityisasemaan, kun vuoden 2004 budjettia toteutetaan: pohjoismainen elokuvapalkinto, telelääketiede, siviilikriisinhallinta, kalastus ja turvallisuuspoliittinen tutkimus

5) *että* se vuoden 2005 budjetissa nostaa erityisesti esille rajaesteet, lähialueet sekä Pohjolan ja pohjoismaisen yhteistyön roolin uudessa Euroopassa

6) *että* se yhdessä Pohjoismaiden neuvoston kanssa syksyllä 2003

— keskustelee koko budjettimenettelyn ja budjettiasiakirjan parantamisesta sekä budjettirakenteen ja hankeosan selkeyttämisestä

— keskustelee tulevan pohjoismaisen yhteistyön pitkän aikavälin tavoitteista ja aiheista

— keskustelee valiokuntatasolla sektorien toiminnasta, myös hankkeista, sekä ministerineuvoston ehdotuksista, yhteistyöohjelmista ja toimintasuunnitelmista ennen kuin ne toimitetaan virallisesti neuvostolle

— tarkistaa Uuden pohjoismaisen päiväjärjestyksen strategiset painopisteet
7) *että* Pohjoismaisen akvarellimuseon hakemus voidaan käsitellä tavallisen hankehakemuskäsittelyn tai pohjoismaisten tukiohjelmien puitteissa.

Pohjoismaiden neuvosto kehottaa Pohjoismaiden ministerineuvostoa tekemään seuraavat muutokset ministerineuvoston ehdotukseen Pohjoismaiden ministerineuvoston vuoden 2004 budjetiksi (B 219/presidiet, C 2):

Huumausaineet, ihmiskauppa ja seksuaalinen terveys lähialueilla -kohdan määrärahoja olisi **korotettava** 1,5 miljoonalla Tanskan kruunulla:

<i>Budjettierä</i>	<i>Otsikko</i>	<i>Määrä (1000 Tkr)</i>
2-0830-1	Demokratia ja kansalaispolitiikka	1 500
	Korotukset yhteensä (1000 Tkr)	1 500

Vähennetään seuraavia määrärahoja:

<i>Budjettierä</i>	<i>Otsikko</i>	<i>Määrä (1000 Tkr)</i>
1-2296-1	Pohjoismaiset kulttuurihankkeet ulkomailla	300
2-0810-3	Tiedotus ja yhteydenpito	550
4-4110-1	Hankevarat – Työmarkkinat ja työympäristö	250
4-6710-1	Hankevarat – Kuluttaja-asiat	200
4-7110-1	Hankevarat – Lainsäädäntö oikeussektorilla	200
	Vähennykset yhteensä (1000 Tkr)	1 500

Sisäiset päätökset

Sisäinen päätös 1/2003 Komiteaehdotus raportista, jossa käsitellään siirtymistä kolmen pilarin rakenteesta valio-
kuntaperusteiseen yhteistyöhön (A 1337/kk)

Pohjoismaiden neuvosto päättää

että se toimittaa raportin puheenjohtajistolle jatkokäsittelyä ja mahdollisia toimenpiteitä varten.

Sisäinen päätös 2/2003 Pohjolan ja pohjoismaisen yhteistyön rooli uudessa Euroopassa (A 1294/presidiet)

Pohjoismaiden neuvosto päättää,

että Pohjola ja pohjoismaisen yhteistyön rooli uudessa Euroopassa on oltava yksi neuvoston toiminnan pitkän aikavälin pääaiheista. Pohjoismaiden ministerineuvoston kanssa käytävissä keskusteluissa on käsiteltävä myös taloudellisia puitteita.

Sisäinen päätös 3/2003 Pohjoismaiden neuvoston varapresidentti (A 1336/presidiet)

Pohjoismaiden neuvosto tekee seuraavan sisäisen päätöksen:

että toteutetaan kahden vuoden mittainen kokeilu, jonka aikana Pohjoismaiden neuvostolle valitaan varapresidentti vuoden 2004 presidenttikaudesta alkaen

että Pohjoismaiden neuvostolle valitaan 55. istunnossa presidentti ja varapresidentti vuodeksi 2004 ja vastaavasti 56. istunnossa vuodeksi 2005

että asiaan palataan Pohjoismaiden neuvoston 57. istunnossa vuonna 2005, jolloin esitellään arviointi kokeilusta.

Päätökset olla ryhtymättä toimenpiteisiin

- 1 Jäsen ehdotus siitä, että Pohjoismaiden ministerineuvosto selvittää, miten viittomakieli voitaisiin sisällyttää pohjoismaiseen kielisopimukseen (A 1312/välfärd)*
- 2 Jäsen ehdotus avoimuudesta ja parlamenttien vaikutusvallan lisäämisestä asevientipolitiikassa (A 1295/presidiet)*
- 3 Jäsen ehdotus Pohjolan lähialueiden ja Länsi-Pohjolan matkaoppaista (A 1324/kultur)*

Esitykset ja suositukset numerojärjestyksessä

A 1276/presidiet	Jäsen ehdotus pohjoismaisen elokuva-palkinnon perustamisesta	Suositus 24/2003
A 1294/presidiet	Jäsen ehdotus työryhmän perustamisesta tutkimaan tulevan pohjoismaisen yhteistyön realistisia taloudellisia puitteita	Sis. päätös 1/2003
A 1295/presidiet	Jäsen ehdotus avoimuudesta ja parlamenttien vaikutusvallan lisäämisestä asevientipolitiikassa (tekijä: Pohjoismaiden neuvoston vasemmistososialistinen vihreä ryhmä)	
A 1297/miljö	Jäsen ehdotus yhteispohjoismaisista toimista biologisen monimuotoisuuden turvaamiseksi (tekijä: Pohjoismaiden neuvoston sosiaalidemokraattinen ryhmä)	Suositus 20/2003
A 1298/miljö	Jäsen ehdotus yhteispohjoismaisista toimista ympäristöä säästävän energiantuotannon ja -kulutuksen turvaamiseksi (tekijä: Pohjoismaiden neuvoston sosiaalidemokraattinen ryhmä)	Suositus 21/2003
A 1301/miljö	Valiokuntaehdotus pohjoismaisiksi toimiksi tutkijoiden neuvonannon vaikutusten tehostamiseksi muun muassa kalastuskiintiöitä koskevassa päätöksenteossa (tekijä: Pohjoismaiden neuvoston ympäristö- ja luonnonvaravaliokunta)	Esitys 2/2003 ja 3/2003
A 1309/miljö	Jäsen ehdotus Itämerellä liikennöivien alusten ilmaan ja veteen joutuvien päästöjen ehkäisemisestä (tekijä: Pohjoismaiden neuvoston Suomen valtuuskunta)	Suositus 22/2003
A 1312/välfärd	Jäsen ehdotus siitä, että Pohjoismaiden ministerineuvosto selvittää, miten viittomakieli voitaisiin sisällyttää pohjoismaiseen kielisopimukseen (tekijä: Pohjoismaiden neuvoston sosiaalidemokraattinen ryhmä)	
A 1314/miljö	Jäsen ehdotus Itämeren luokittelemisesta	

	erityisen herkäksi merialueeksi (tekijä: Pohjoismaiden neuvoston sosiaalidemokraattinen ryhmä)	
A 1315/kultur	Jäsen ehdotus urheilusta integraatiota edistävänä tekijänä Pohjoismaissa (tekijä: Pohjoismaiden neuvoston sosiaalidemokraattinen ryhmä)	Suositus 25
A 1316/näring	Jäsen ehdotus huonekaluteollisuuden pohjoismaisen yhteistyöelimen perustamiseksi (tekijä: Pohjoismaiden neuvoston sosiaalidemokraattinen ryhmä)	Suositus 6/2003
A 1317/medborgar	Jäsen ehdotus prostituution ja naiskaupan vastaisista toimista (tekijät: Tuula Haatainen ym.)	Suositus 9/2003 ja 10/2003
A 1319/medborgar	Jäsen ehdotus poliittisesti aktiivisten pohjoismaisten ja venäläisten nuorten yhteistyön tukemisesta (tekijä: Pohjoismaiden neuvoston vasemmistososialistinen vihreä ryhmä)	
A 1321/kultur	Jäsen ehdotus kielen käyttöalueen menetyksestä (tekijät: Ester Larsen (V) sekä Pohjoismaiden ministerineuvoston keski-ryhmään kuuluvat kulttuuri- ja koulutusvaliokunnan jäsenet)	Suositus 26/2003
A 1322/näring	Jäsen ehdotus innovatiivisia pienyrityksiä, yrittäjiä ja keksijöitä koskevan pohjoismaisen peruskirjan seurannasta (tekijä: Ole Vagn Christensen)	Suositus 7/2003
A 1323/medborgar	Jäsen ehdotus Lilja 4-ever -elokuvan esittämisestä Pohjoismaiden koululaisille (tekijä: Pohjoismaiden neuvoston sosiaalidemokraattinen ryhmä)	Suositus 11/2003 ja 12/2003
A 1324/kultur	Jäsen ehdotus Pohjolan lähialueiden ja Länsi-Pohjolan matkaoppaista (tekijä: Ilkka Taipale)	
A 1325/kultur	Valiokuntaehdotus nuorten ja opiskelijoiden alennuslipuista (tekijä: Pohjoismaiden neuvoston kulttuuri- ja koulutusvaliokunta)	Suositus 4/2003
A 1326/kultur	Valiokuntaehdotus pohjoismaisesta lausuntakilpailusta – pohjoismaisista klassikoista peruskouluopetuksessa (tekijä: Pohjoismaiden neuvoston kulttuuri- ja koulutusvaliokunta)	Suositus 27/2003
A 1327/välfärd/medborgar/miljö	Valiokuntaehdotus Luoteis-Venäjä-yhteistyön toimintasuunnitelmasta (tekijät: Pohjoismaiden neuvoston kansalais- ja kuluttaja-, hyvinvointi- sekä ympäristö- ja luonnonvaravaliokunnat)	Suositus 19/2009
A 1328/kultur	Valiokuntaehdotus pohjoismais-balttilaisesta koulutus- ja tutkimusalueesta (tekijä: Pohjoismaiden neuvoston kulttuuri- ja koulutusvaliokunta)	Suositus 17/2003

A 1329/ medborgar	Valiokuntaehdotus Pohjoismaiden ministerineuvoston kuluttajasektorin vuosien 2005–2008 toimintasuunnitelman aiheiksi (tekijä: Pohjoismaiden neuvoston kansalais- ja kuluttajavaliokunta)	Suositus 15/2003
A 1330/miljö	Valiokuntaehdotus siirtogeneeniä koskevasta pohjoismaisesta yhteistyöstä – siirtogeneenien, perinteisten ja luonnonmuokautuneiden viljelykasvien samanaikaista esiintymistä koskevat säännöt (tekijä: Pohjoismaiden neuvoston ympäristö- ja luonnonvaravaliokunta)	Suositus 16/2003
A 1331/miljö	Valiokuntaehdotus Pohjoismaiden petoeläinkantojen hoitoa koskevan tiedonvaihdon lisäämisestä (tekijä: Pohjoismaiden neuvoston ympäristö- ja luonnonvaravaliokunta)	Suositus 23/2003
A 1332/näring	Valiokuntaehdotus pohjoismais-balttilaisesta työmarkkinayhteistyöstä (tekijä: Pohjoismaiden neuvoston elinkeinovaliokunta)	Suositus 8/2003
A 1333/välfärd	Valiokuntaehdotus diabeteksen ehkäisemisestä Pohjoismaissa (tekijä: Pohjoismaiden neuvoston hyvinvointivaliokunta)	Suositus 13/2003
A 1334/välfärd	Valiokuntaehdotus huumeiden ja alkoholin vastaisista toimista (tekijä: Pohjoismaiden neuvoston hyvinvointivaliokunta)	Suositus 14/2003
A 1335/välfärd	Valiokuntaehdotus eläkkeiden verotuksesta ja varhaiseläkeperusteista (tekijä: Pohjoismaiden neuvoston hyvinvointivaliokunta)	Suositus 5/2003
A 1336/presidiet	Puheenjohtajiston ehdotus varapresidenttikokeilusta Pohjoismaiden neuvostossa (tekijä: Pohjoismaiden neuvoston puheenjohtajisto)	Sis. päätös 3/2003
A 1337/kk	Komiteaehdotus raportista, jossa käsitellään siirtymistä kolmen pilarin rakenteesta valiokuntaperusteiseen yhteistyöhön (tekijä: Pohjoismaiden neuvoston tarkastuskomitea)	Sis. päätös 2/2003
B 219/presidiet; C 2	Ministerineuvoston ehdotus Pohjoismaiden ministerineuvoston vuoden 2004 budjetiksi.	
C 1/presidiet	Pohjoismaiden yhteistyö 2002. Pohjoismaiden ministerineuvoston toimintakertomus	
C 2/presidiet; B 219/presidiet	Ministerineuvoston ehdotus Pohjoismaiden ministerineuvoston vuoden 2004 budjetiksi.	

Istunnon ohjelma

(Puheenjohtajiston hyväksymä 23. syyskuuta 2003)

OHJELMA

Pohjoismaiden neuvoston 55. istunto 26.10.2003–29.10.2003 Suurkäräjätalo, Oslo

Sunnuntai 26. lokakuuta

Neuvoston jäsenten ja istuntoon osallistuvien saapuminen
Puolueryhmien kokoukset

Maanantai 27. lokakuuta

08.00–09.45 Puolueryhmien kokoukset
10.00–11.00 Puheenjohtajiston kokous
10.00–12.30 mahd. Valiokuntien kokoukset
pidempään
11.25–12.15 Pääministerin ja puheenjohtajiston kokous (alustava) –
13.00–14.30 pääministerin kokoushuone
H.M. Kuninkaan lounas kutsuvieraille – Kuninkaanlinna
15.00 *Istunnon avajaiset*
Täysistunto
15.30–19.30 *Yleiskeskustelu ja pääministereiden selonteko*

Tiistai 28. lokakuuta

08.00–09.00 *Valtuuskuntien kokoukset*
09.00–12.00 *Täysistunto jatkuu*
Valiokuntien ja puheenjohtajiston asiat
12.00–14.00 *Lounastauko*
Täysistunto jatkuu
14.00–15.30 Yhteistyöministereiden kyselytunti
15.30–noin 18.30 *Täysistunto jatkuu*
Valiokuntien ja puheenjohtajiston asiat
19.00 *Pohjoismaiden neuvoston palkintojen jako – Den Gamle Loge*
Hallituksen buffet-illallinen – Akershus Slott

Keskiviikko 29. lokakuuta

09.00–12.00 *Täysistunto jatkuu*
Valiokuntien ja puheenjohtajiston asiat
– Ulkoministereiden selonteko
– Puolustusministereiden selonteko

12.00–14.00	<i>Lounastauko</i>
	<i>Puheenjohtajiston kokous ulkoministereiden kanssa</i>
14.00–noin 17.00	<i>Täysistunto jatkuu</i>
	Valiokuntien ja puheenjohtajiston asiat
noin 17.00	<i>Istunnon päättäminen</i>

Puheenjohtajiston ehdotus päiväjärjestykseksi

Alustava päiväjärjestys – muutosvarauksin (tarkistettu 6. lokakuuta 2003)

Puheenjohtajiston ehdotus

PÄIVÄJÄRJESTYKSEKSI

Pohjoismaiden neuvoston 55. istunto Oslossa 27.–29. lokakuuta 2003

Puheenjohtajiston hyväksyttäväksi 8. lokakuuta 2003

Yleiskokouksen vahvistettavaksi 27. lokakuuta 2003

Maanantai 27. lokakuuta 2003

klo 15.00

- 1 *Istunnon avaaminen – kansainvälisten vieraiden tervehdykset*
- 2 *Läsnäololistan hyväksyminen*
- 3 *Päiväjärjestyksen hyväksyminen*
- 4 *Istunnon kulkua koskevat säännöt ja ilmoitus äänestyskäytännöstä*
Istunnon kulkua koskevat säännöt (asiakirja 2)

*klo 15.30–
noin 19.30*

- 5 *Yleiskeskustelu*
Pääministerien selonteko
Pääministerien selonteko (asiakirja 4)
Pohjoismaiden ministerineuvoston vuosikertomus (C 1)
Pohjoismaisella yhteistyöllä parempaan arkeen. Pohjoismaiden neuvoston ja Pohjoismaiden ministerineuvoston vuosikertomus 2002 (asiakirja 1)
Det nordiske samarbejde i EU. Pohjoismaiden ministerineuvoston Eurooppa-yhteistyö 2002–2003 (asiakirja 7)

Tiistai 28. lokakuuta 2003

klo 09.00–12.00 ja
14.00–noin 18.30

Täysistunto jatkuu

- 6 *Länsi-Pohjola pohjoismaisessa yhteistyössä*
Suositus 16/2002 Länsi-Pohjolan asemasta pohjoismaisessa yhteistyössä
Länsi-Pohjola pohjoismaisessa yhteistyössä – selonteko (asiakirja 8)
West Norden And Its Neighbours. Nordregion rapporti (asiakirja 9)

- 7 *Rajaesteet ja arkipäivän integraatio*
Suositus 3/2002 pohjoismaalaisten oikeuksista
Suositus 4/2002 selonteosta Pohjoismaiden neuvoston kansallisille valtuuskunnille neuvoston suositusten seurannasta
Suositus 18/2002 tiedottamisesta lainsäädännön seurauksista ja viittauksista Pohjoismaiden lainsäädäntöön kansallisessa lainsäädäntötyössä
Suositus 37/2002 nuorten pohjoismaisista koulutusmahdollisuuksista
Suositus 38/2002 korkea-asteen tutkintojen vastaavuudesta Pohjoismaissa
Valiokuntaehdotus A 13xx/välfärd eläkkeiden verotuksesta ja varhaiseläkeperusteista
Valiokuntaehdotus A 1325/kultur nuorten ja opiskelijoiden alennuslipuista

12.00–14.00 Lounastauko

Täysistunto jatkuu

klo 14.00–15.30

8 *Yhteistyöministeriöiden kyselytunti*

klo 15.30–
noin 18.30

9 *Työmarkkinat – Innovaatio pohjoisella alueella*

Valiokuntaehdotus A 13xx/näring pohjoismais-balttilaisista työmarkkinoista
Valiokuntaehdotus A 1322/näring innovatiivisia pienyrityksiä, yrittäjiä ja keksijöitä koskevan pohjoismaisen peruskirjan seurannasta

10 *Ihmiskauppa*

Suositus 19/2002 ihmiskaupasta
Jäsenehdotus A 1317/medborgar prostituution ja naiskaupan vastaisista toimista
Jäsenehdotus A 1323/medborgar Lilja 4-ever -elokuvan esittämisestä Pohjoismaiden koululaisille

11 *Kansanterveys pohjoisella alueella*

Suositus 24/2002 Pohjoismaiden välisestä telelääketieteestä
Valiokuntaehdotus A 13xx/välfärd diabeteksen ehkäisemisestä Pohjolassa
Valiokuntaehdotus A 13xx/välfärd huumeiden ja alkoholin vastaisista toimista

12 *Elintarvikkeet ja ympäristönsuojelu*

Valiokuntaehdotus A 1329/medborger aiheista Pohjoismaiden ministerineuvoston kuluttajasektorin vuosien 2005–2008 toimintasuunnitelmaan
Valiokuntaehdotus A 1330/miljö siirtogeenejä koskevasta pohjoismaisesta yhteistyöstä – siirtogeenisten, perinteisten ja luonnonmuokaisten viljelykasvien samanaikaista esiintymistä koskevat säännöt

Keskiviikko 29. lokakuuta 2003

klo 09.00–12.00 ja
14.00–noin 17.00

Täysistunto jatkuu

klo 09.00–12.00

Aluksi mahdollisesti kansainvälisten vieraiden tervehdyksiä

klo 09.00–11.00

13

Ulkoministereiden selonteko

Puolustusministereiden selonteko

Ulkoministereiden selonteko (asiakirja 5)
Puolustusministereiden selonteko (asiakirja 6)
Det nordiske samarbejde i EU. Pohjoismaiden ministerineuvoston Eurooppa-yhteistyö 2002–2003 (asiakirja 7)
Suositus 8/1996 ydinturvallisuuden lisäämisestä
Suositus 30/2001 konfliktien ehkäisemisestä ja siviilikriisinhallinnasta
Jäsen ehdotus A 1295/presidiet avoimuudesta ja parlamentaarisen vaikutusvallan lisäämisestä asevientipolitiikassa

14

Pohjoinen ulottuvuus

Det nordiske samarbejde i EU. Pohjoismaiden ministerineuvoston Eurooppa-työskentely 2002–2003 (asiakirja 7, luku III)

15

Lähialue – Itämeren alueen yhteistyö

Valiokuntaehdotus A 1327/medborger/välfärd/miljö Luoteis-Venäjän yhteistyön toimintasuunnitelmasta
Jäsen ehdotus A 1319/medborger poliittisesti aktiivisten pohjoismaisten ja venäläisten nuorten yhteistyön tukemisesta
Det nordiske samarbejde i EU. Pohjoismaiden ministerineuvoston Eurooppa-työskentely 2002–2003 (asiakirja 7, luku IV)

klo 11.00–12.00

16

Tietotason kartuttaminen ja tutkimus pohjoisella alueella

Valkoinen kirja koulutuksesta ja tutkimuksesta (asiakirja 10)
Suositus 39/2002 Valkoinen kirja Pohjolan kehittämisestä kansainvälisesti johtavaksi tutkimus- ja innovaatioalueeksi
Valiokuntaehdotus A 1328/kultur pohjoismais-balttilaisesta koulutus- ja tutkimusalueesta

12.00–14.00 *Lounastauko*

klo 14.00–
noin 17.00

17

Luonnonvarojen kestävä hyödyntäminen – ympäristönsuojelu

Suositus 9/2001 kestävä kehityksen strategiasta
Jäsen ehdotus A 1314/miljö Itämeren julistamisesta erityisen herkäksi merialueeksi
Jäsen ehdotus A 1309/miljö Itämerellä liikennöivien alusten ilmaan ja veteen joutuvien päästöjen ehkäisemistä

Jäsenehdotus A 1298/miljö yhteispohjoismaisista toimista ympäristöä säästävän energiantuotannon ja -käytön turvaamiseksi
Jäsenehdotus A 1297/miljö yhteispohjoismaisista toimista biologisen monimuotoisuuden turvaamiseksi
Valiokuntaehdotus A 1331/miljö Pohjoismaiden petoeläinkantojen hoitoa koskevan tiedonvaihdon lisäämisestä

- 18 *Kulttuurinen yhteenkuuluvuus pohjoisella alueella*
Suositus 29/2002 Pohjoismaiden ministerineuvoston vapaaehtois-
sektoria koskevan yhteistyöstrategian arvioinnista
Suositus 30/2002 pohjoismaisesta muotoilusta
Suositus 19/2001 rasismien ja muukalaisvihan torjumisesta sekä
integraation edistämisestä
Suositus 8/2002 strategiasta rasismien ja muukalaisvihan torjumiseksi
sekä integraation edistämiseksi
Valiokuntaehdotus A 1326/kulttuur pohjoismaisesta lausuntakilpai-
lusta – pohjoismaisista klassikoista peruskouluopetuksessa
Jäsenehdotus A 1321/kulttuur kielen käyttöalueen menetyksestä
Jäsenehdotus A 1276/kulttuur pohjoismaisen elokuvapalkinnon pe-
rustamisesta
Jäsenehdotus A 1315/kulttuur urheilusta integraatiota edistävänä teki-
jänä Pohjoismaissa
Jäsenehdotus A 1324/kulttuur Pohjolan lähialueiden ja Länsi-Pohjolan
matkaoppaista
- 19 *Pohjoismaisen yhteistyön suunnitelmat ja budjetti 2004*
Ministerineuvoston ehdotus C 2; B 219/presidiet vuoden 2004
suunnitelmista ja budjetista
Pohjoismaiden neuvoston työohjelma 2004 (asiakirja 3)
Jäsenehdotus A 1294/presidiet työryhmän perustamisesta tutkimaan
tulevan pohjoismaisen yhteistyön realistisia taloudellisia puitteita
Valtiontilintarkastajien tilintarkastuskertomus Pohjoismaiden neu-
vostolle ja Pohjoismaiden ministerineuvostolle Pohjoismaiden mi-
nisterineuvoston tilikauden 2002 toiminnasta (C 3/kk)
Pohjoismaiden neuvoston tilintarkastuskertomus Pohjoismaiden
neuvostolle vuoden 2002 tileistä (C 4/kk)
Valtiontilintarkastajien tilintarkastuskertomus Pohjoismaiden neu-
vostolle ja Pohjoismaiden ministerineuvostolle Pohjoismaisen kult-
tuurirahaston tilikauden 2002 toiminnasta (C 5/kk)
- 20 *Suosittelujen poistaminen*
- 21 *Vaalit*
- 22 *Pohjoismaiden neuvoston uuden presidentin puhe*
- 23 *Seuraavan istunnon ajan ja paikan vahvistaminen*
- noin klo 17.00
- 24 *Istunnon päättäminen*

Yhteistyöbudjetti

Monivuotinen sektorikohtainen suunnittelukehys (luvut tuhansina Tanskan kruunuina), vuodet 2002 ja 2003 käyvin hinnoin ja vuodet 2004 ja 2005 vuoden 2003 hintatason mukaisesti

	BUDJETTI 2002	BUDJETTI 2003	ARVIOITU BUDJETTI 2004	ARVIOITU BUDJETTI 2005
Kulttuuri-, koulutus- ja tutkimuspolitiikka	345 513	356 342	356 342	356 342
Kulttuuriyhteistyö	147 330	151 397	151 647	151 647
Tutkimus ja koulutus	197 845	204 238	198 106	189 212
Tietotekniikka	338	707	707	707
Ero vuoden 2003 budjettitasoon verrattuna			5 882	14 776
Ympäristö- ja luonnonvarapolitiikka ja lähialueet	194 552	198 994	198 994	198 994
Lähialueet	83 695	85 951	87 551	87 551
Energia	6 135	6 160	6 160	6 160
Ympäristö	38 405	39 469	39 469	39 469
Aluepolitiikka	29 116	29 212	29 212	29 212
Liikenne	1 021	1 043	1 043	1 043
Maa- ja metsätalous, kalastus ja elintarvikkeet	36 180	37 159	37 159	37 159
Ero vuoden 2003 budjettitasoon verrattuna			-1 600	-1 600
Hyvinvointi- ja elinkeinopolitiikka	142 224	149 639	149 639	149 639
Työmarkkinat ja työympäristö	12 814	12 966	12 966	12 966
Sosiaali- ja terveydenhoito	38 858	41 422	42 608	42 608
Tasa-arvo	7 983	8 427	8 427	8 427
Huumausaineyhteistyö	1 185	1 431	1 431	1 431
Elinkeinopolitiikka	69 598	72 723	72 723	72 723
Talous- ja finanssipolitiikka	1 536	1 635	1 635	1 635
Asunto- ja rakennuspolitiikka	768	873	873	873
Kuluttajapolitiikka	8 462	8 915	8 915	8 915
Lainsäädäntö oikeussektorilla	1 020	1 247	1 247	1 247
Ero vuoden 2003 budjettitasoon verrattuna			-1 186	-1 186
Sihteeristö ja muut yhteiset toiminnot	104 931	106 288	106 288	106 288
Sihteeristö ja muut yhteiset toiminnot	104 931	106 288	99 889	99 889
Ero vuoden 2003 budjettitasoon verrattuna			6 399	6 399
YHTEENSÄ	787 220	811 263	811 263	811 263
Ero vuoden 2003 budjettitasoon verrattuna			9 495	18 389

Itämeri-konferenssin päätösasiakirja

Östersjöområdet – en kunskapsregion
och
Sjösäkerhet i Östersjöområdet

Resolution

antagen av den 12:e Östersjökonferensen (BSPC) i Uleåborg, Finland 8–9 september 2003

Konferensens deltagare

som koncentrerade diskussionerna till

1. Ett kunskapsbaserat samhälle i Östersjöområdet samt dess påverkan på ARBETS-MARKNADEN,
2. SJÖSÄKERHET i Östersjöområdet ur transport- och miljösynpunkt

avseende punkt 1

som noterar

— globaliseringen och den snabba samhällsförändringen från ett industrisamhälle över ett serviceorienterat samhälle till ett kunskapsbaserat och jämställt samhälle

— det internationellt vedertagna informationssamhällsindexet, som visar att ingen av de europeiska regionerna är så väl förberedd för det kunskapsbaserade samhället som Nordeuropa.

— OECD:s definition på det livslånga lärandet, som omfattar individuell och social utveckling i alla former och i alla sammanhang – på det formella planet i skolorna, vid yrkesutbildning, vid högskolorna och under vuxenutbildning – på det icke-formella planet i hemmet, på arbetet och ute i samhället, med särskild uppmärksamhet på kunskapsstandarder och färdigheter som alla behöver, oberoende av ålder

uppmagnar CBSS och deras regeringar att

— utnyttja det kunskapsbaserade samhällets möjligheter samt även det nätverk som det för med sig i den regionsskapande process som fortgår i Östersjöområdet, särskilt genom att skapa en effektiv och säker IT-infrastruktur till gagn för alla medborgare i regionen.

— förbättra möjligheterna för det kunskapsbaserade samhället genom att stimulera utvecklingen av språkfärdighet, även modersmålsfärdighet, samt förståelse för andra kulturer

— verka för att avgångsbetyg skall godtas ömsesidigt, samt skapa fler examina

som är gemensamma för flera institutioner i Östersjöregionen, med harmoniserade undervisningsnivåer och kursinnehåll för att härigenom skapa förutsättningar för arbetskraftsresursernas rörelse över gränserna.

— öka den fysiska rörligheten genom att skapa särskilda lättnader för besökande stipendiater på student- och forskarnivå, på lång sikt även innefattande en vision om visumfritt resande mellan Ryssland och EU.

— överenskomma om en gemensam strategi för att utveckla det kunskapsbaserade samhället i Östersjöområdet samt att förverkliga denna strategi genom gemensamma projekt, gemensamma utbildningsprogram samt gemensamt styrda vetenskapliga nätverk, som t. ex. distansundervisning och virtuella nätverk för östersjöuniversiteten.

— göra Östersjöregionen till ett pilotområde för införandet av kunskapssamhället genom att utföra observationer samt beskrivna och klassificera de åtgärder som studeras samt genom att skapa standarder för framtida verksamhet i Europa.

— överväga möjligheten att skapa en databas över lediga arbeten i östersjöområdet för att erbjuda ömsesidigt utbyte av arbetskraft samt utnyttja befintliga databaser för lediga arbetstillfällen och utveckla dem på ett sätt som gör dem användbara för Östersjöområdets arbetsmarknad.

— på ett djupare plan skapa kommunikations- och läroprocesser utöver undersökningar och forskningsprojekt, som skall koncentreras till en mängd olika områden inom kultur och samhällsstudier.

— prioritera en betydligt mer effektiv kontakt mellan utbildning, yrkesutbildning och anställning.

— främja förbättrade färdigheter och det livslånga lärandet för att tillgodose en anpassning till arbetsutbudet, konkurrensförmågan och välfärden på arbetsmarknaden och i samhället i Östersjöländerna.

— stärka dialogen på arbetsmarknaden och samtidigt underlätta tillgängligheten till arbetsmarknaden genom att ge alla lika behandling och genom att förbättra förhållandena på arbetsplatserna

— ha i åtanke att Östersjöregionen bara kan blomstra om arbetsmarknaderna fungerar och om det finns kvalificerad arbetskraft.

— stödja teknologiöverföringsinstitutionerna för att stimulera innovationsmekanismerna

Har överenskommit om att:

— stödja utvecklingen av ett nätverk av skolor för allmän sjukvård kring Östersjön för att utveckla samhällets förmåga att förebygga och kontrollera allvarliga hot mot människors hälsa och med en samordning av ny teknik och utbildningsprogram som mål.

avseende punkt 2

som noterar:

— att sjöfartsolyckornas antal ökar i Europaregionen, vilket redan har åsamkat befolkningen, miljön och ekonomin förödande skada, samtidigt som det finns en stor risk att Östersjön när som helst kan drabbas av en liknande ekologisk katastrof

— del II av "Sjösäkerhet" i de resolutioner som antogs av deltagarna i 10:e och 11:e Östersjökonferenserna i Greifswald (2001) och S:t Petersburg (2002) och det pågående genomförandet av dessa.

— de resultat och de angreppssätt som framkommit vid HELCOM/IMO/EU:s workshop som genomfördes 11–12 mars 2003 i Rostock/Warnemünde (Tyskland)

— det beslut och de med beslutet sammanhängande resolutionerna som antog vid den 24:e ordinarie HELCOM-sessionen, HELCOM:s ministermöte och det första gemensamma HELCOM/OSPAR-ministermötet som genomfördes 25–26 juni 2003 i Bremen (Tyskland) som ett viktigt, om än ej tillräckligt europeiskt steg på vägen mot att ge sjösäkerhet en prioriterad ställning, och därigenom en viktig förutsättning för skyddet av den marina miljön

uppmannar CBSS och dess regeringar och HELCOM att

intensifiera ansträngningarna för att förbättra säkerheten till havs inom alla berörda institutioner, inklusive IMO:s organisationer, särskilt genom att fullt stödja:

— ansträngningarna för att avsätta Östersjöområdet som ett Särskilt känsligt havsområde (PSSA), inom IMO och införa strängare regler för att förebygga utsläpp från fartyg

— ett införande på internationell nivå inom alla berörda institutionen, inklusive IMO, av enhetliga regler för att begränsa tillträde för fartyg som inte motsvarar minimistandard samt införandet av ett förbud med omedelbar verkan avseende tillträde för oljetankers med enkelskrov av kategori 1 till europeiska farvatten och hamnar

— ansträngningarna för att undersöka möjligheterna till en enhetlig tillämpning av reglerna för isklassning av fartyg och organisationen för isbrytning under vinterperioden i Östersjöområdet

— Europakommissionen under genomförandet av dess förslag för ökad sjösäkerhet i enlighet med internationell sjörätt

— upprättande och fastställande, så snart som möjligt, av skyddsplatser samt en intensifiering av samarbetet mellan Östersjöländerna för att genomföra Europeiska gemenskapens koncept om skyddsplatser, samt ytterligare ansträngningar för att snabbt införa rutiner för att styra skadade fartyg i hamn och erbjuda ersättning för oåterkalleliga förluster

— Östersjöstaternas skyndsamma ratificering av den nya IMO-konventionen om ökat ansvar för oljefonderna som överenskommet i år

— prioritering av ratificeringen av konventionerna för civilrättsligt ansvar för bunkeroljedensmutsning samt skador åsamkade av farligt gods samt av ratificering av en konvention avseende bortfrakt av skeppsvrak

— framtagande av ett "Östersjömemorandum" bland Östersjöländerna som skall garantera en ekologiskt sund sjötransport i hela östersjöområdet genom att minska utsläppen från sjöfartsoperationer, särskilt avgasutsläpp i hamnar.

— arbeta för att uppnå en så effektiv kustbevakning och flygövervakning som möjligt samt för att upprätta särskilda zoner i farliga områden i Östersjön där stora sjögående fartyg (särskilt tankers som fraktar olja och kemikalier) inte får navigera utan lots.

— systematiskt arbeta för en ratificering av de viktiga internationella konventionerna, så att så många konventioner som möjligt kan tillämpas av Östersjöländerna

har överenskommit om att

betona vikten av att BSPC verkar aktivt för att följa utvecklingen inom "The Wider Europe"-initiativen

uppmanna den Ständiga kommittén att följa BSPC:s bedömning av arbetet samt att stärka Östersjökonferensen som den parlamentariska dimensionen av CBSS

överbringa ett särskilt tack till regeringen i Mecklenburg-Vorpommern för dess stora insats i färdigställandet av denna resolution

uppmåna den Ständiga kommittén, tillsammans med BSPC:s observatörer i HELCOM, att fortsätta att arbeta för sjösäkerhetsfrågorna.

tacka alla som varit engagerade i arbetet med att bekämpa följderna av de senaste tankerolyckorna

antar

med tacksamhet erbjudandet från det norska parlamentet Stortinget att arrangera den 13:e Östersjökonferensen den 29–31 augusti 2004 i Bergen

ISSN 1237-0584